

บทที่ 3

แบบเรียนสมัยชนบุรีและรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ 1 - รัชกาลที่ 4

1. สภาพการจัดการศึกษา

ในสมัยกรุงชนบุรีเป็นระยะเวลาสั้นมาก คือ 15 ปี (พ.ศ. 2310-2325) และบ้านเมืองก็ยังอยู่ในระหว่างเสื่อมไปรวมจากสงครามกับพม่า จะนับสภาพการศึกษาของประชาชนคงไม่ได้พื้นฟูเท่าที่ควร วัดกึ่งอังเป็นสถานศึกษาที่สำคัญสำหรับประชาชนเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา

ครั้นรัชสมัย ร.1 และ ร.2 บ้านเมืองสงบสุขมากขึ้น ได้มีการฟื้นฟูสร้างวิทยาการต่าง ๆ ที่สูญหายไปสมบูรณ์เชิงกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 และได้มีนักประชัญญาราชบัณฑิตมากขึ้นที่ฝ่ายวัดและฝ่ายราชสำนัก จึงพนုพิริมหันต์ให้มีการเรียนรู้ตามชั้น แต่จะซ้อมเสริมภาระกรรมต่าง ๆ มากน้อย เช่น ชั้นราษฎร์ชั้นไตรปัฐก และชั้นราษฎร์ชั้นไตรปัฐกที่เรียกว่า กัญญาภัตตราสามดวง รวมทั้งภาระกรรมสำคัญ ๆ เช่น ราชธิราช สามกิจ บทละครเรื่องรามเกียรติ บทละครเรื่องอิเหนา บทละครเรื่องอุดรุก และบทละครเรื่องสังข์ทอง ฯลฯ (ในรัชสมัย ร.2 ได้มีภาระกรรมประจำบทละครจำนวนมาก) ซึ่งเหล่านี้แสดงถึงให้เห็นว่าประชาชนได้มีการศึกษาเล่าเรียนดีขึ้น และคงมีสำนักเรียนที่มีชื่อเสียงมากขึ้นทั่วในราชสำนักและตามวัดต่าง ๆ อีกประการหนึ่งน่าจะมีแบบเรียนที่เหมาะสมแก่การศึกษาเล่าเรียนในชั้นมูลฐาน จึงมีส่วนให้สร้างนักประชัญญ์ขึ้นมาจำนวนมากในระยะเวลาอันรวดเร็ว แต่ต่อมาจึงได้ตามผลงานทางด้านวรรณกรรมในสมัยนั้นนักจะเป็นผลงานของนักประชัญญ์ในราชสำนักมากกว่าประชาชนที่นำไป ส่วนวิธีการจัดการศึกษาเล่าเรียนนั้น ยังไม่อาจจะสรุปได้ว่านักการพัฒนาต้องการให้สมัยกรุงศรีอยุธยา ก่อตัวก่ออังอยู่ในลักษณะวัดเป็นที่ศึกษาเล่าเรียนเฉพาะกุลบุตรกุลเชื้อชาติที่สนใจหรือฝ่าฝืนที่จะศึกษาเล่าเรียน แต่การที่มีแบบเรียนที่เหมาะสมแก่การศึกษาเล่าเรียนภาษาไทย เช่น ประตอน ก.กา และ ประตอน ก.ก. หัดอ่าน ย่อหน้าให้กุลบุตรกุลเชื้อชาติเรียนรู้การเขียนการอ่านได้รวดเร็วขึ้น

ต่อมาสมัย ร.๓ การพัฒนาศักยภาพอยู่ในรูปแบบเดิม คือ เด็กนักเรียนที่มาเข้าค่ายใน
การพัฒนาศักยภาพฯ ประจำภาค คันย์เมืองได้รับการบูรณะให้บรรเทาทุกความไม่สงบด้วย
การบูรณะที่จะให้เป็นแหล่งความรู้ที่นำไปสู่การรับประทาน ดังไปรษณีย์ฯ ให้
เด็กนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในการดูแลสิ่งแวดล้อมในภาระของไทย จึงเป็นจุดเด่นที่ทำให้ประชาน
ให้ในภาระของเด็กนักเรียนที่อ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ประชานสามารถใช้เวลาและเวลาในการท่องเที่ยวในประเทศไทย
สมัยนี้ที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ อาทิ เช่น วัดมหาธาตุ พระราชวัง โบราณสถาน ฯลฯ ที่มีความ
งามและน่าสนใจ ทำให้ประชานเรียนรู้และเข้าใจว่าประเทศไทยมีความงามที่ต้องการอนุรักษ์และรักษาไว้

๑.๔ เริ่มต้นความสำคัญในการศึกษาฯต่างประเทศ ซึ่งเป็นผลมาจากการ
๑.๒ ตอนปีถัดไป พ.ศ. ๒๓๖๕ บริษัทอินเดียตะวันออกอินเดียเริ่มก่อตั้งfactory ค้าขายมาอีก
ครุภากษา นาคราช เอสต์ ผู้ดำเนินการอินเดียให้ จดหัน ครอบให้ไว เป็นทุตเจ้ามานาเชื่อการ
สนับสนุนในสมัยนั้นมากที่สุดในปีถัดไปอีก ๒ กว่า ปี อังกฤษเป็นชาติใหญ่ นิตยาเป็นไทย
จะเป็นเจ้าอาวาติอย่างเริ่มเห็นความสำคัญในการรัฐกิจทางอังกฤษ ให้เมืองต่างๆ ๑.๔ สามารถเรียนรู้ภาษา
อังกฤษและทักษะอื่นๆ (ตามที่ ๑.๓) กรณีมืออาชีวกรรม (๑.๔) ขั้นเสียงราชสมบัติ (พ.ศ.
๒๓๙๔-๒๔๑๑) ทรงอัคร์ได้จ้างคนฝรั่ง แอนนา เอ็มานูเอล มาสอนภาษาอังกฤษแก่ราชโอรส
และราชธิดาในราชสำนักเมือง ๑๘๗๕ แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาของประชาชนก็คง
อยู่ในสภาพแฉ่อน คือจะเป็นภาระที่ต้องมาเสียต้นทุนสูงมากที่สุด ไม่ใช่คนดังการเพื่อคนการ
ศึกษาที่ดีขึ้นจากสมัยก่อน ๆ ส่วนหมู่สอนศาสนาคริสต์ก็ถือแบบตัวสื้อติดใจเรียนนิเทศชั้น
นำมา ได้รับความสนใจจากชาวไทยอย่างสมควร (ทรงกล่าวแล้วในบทที่ ๒) แต่อย่างไรก็ตามการ
จัดการศึกษาของกลุ่มสอนศาสนาคริสต์นี้ เป็นผลให้เกิดการเพื่อคนการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ ๕
และเป็นการเพื่อคนการศึกษาอีกส่วนหนึ่ง

ในการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ต่อเนื่อง (๑.๑-๑.๔) นักเรียนจะได้ใช้ชั้นความผิดบันบัด不起 ให้ทราบคุณค่าและจิตวิญญาณของพระเจ้าสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตลอดจนความผิดบันบัดสัมมติพระเจ้าบรมฯ ให้ได้มากที่สุด ไม่ใช่แค่การอ่านเรื่องราว แต่เป็นการสืบทอดภารกิจที่สำคัญยิ่ง ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันถึงความสำคัญของพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ต้องรักษาไว้ให้เป็นมรดกโลก ไม่ให้หายไปจากโลกนี้

หนังสือที่กล่าวข้างต้นนี้ นักเรียนจะต้องเรียนเป็นชั้นๆไป เนื่องด้วยประถม ก.ก
ก่อนแล้วจึงจะอ่านสนับสนุนทุกมาร และเรียนประถมมาต่อ ต่อจากนั้นจึงเรียนอันดับต่อไป เล่ม 1

จันคำมณีเล่น 2 และหนังสืออ่านป่าก่อน แต่ก่อนที่จะเรียนหนังสือต่างๆ นั้น ครูจะต้องสอนให้อ่านบนกระดาษตามตัวและหัดเขียนตามตัวอย่างก่อน เรียกว่าเรียน โนโน ก.พ. ในขั้นนี้ไม่ต้องมีหนังสือเรียน⁽¹⁾

นอกจากนี้ยังอาจมีหนังสืออื่น ๆ อ่านประกอบอีก โดยเฉพาะ การเขียนประวัติศาสตร์ชา
และหนังสือกลอนสำคัญ ๆ เพื่อเป็นการทบทวนฝึกฝนการอ่านและได้รับความเพลิดเพลิน
ไปด้วย สำหรับหนังสือในรายศึกษาได้กล่าวไว้ หนังสืออ่านประกอบเพื่อให้นักเรียนอ่านหนังสือ⁽²⁾
ได้คล่องอธิบายเล่าเรื่อง เช่น โภชนาคม อนุรุทธ สมบูรณ์ เพชรเมธุร สงข์ทอง กาภ พระชา-
ดี ฯลฯ รวมตัวเรียกว่า สารสารคาม แล้วอ่าน ๆ

2. ประดิษฐ์ ก ร่ำ: วิเคราะห์เนื้อหา

2.1 สมัยประพันธ์ หนังสือประดิษ ก.กา นี้ไม่ปรากฏว่าสกุลชื่อว่า “ผู้ใดแต่ง” และแต่งขึ้นในสมัยใด ตามที่ปรากฏในหนังสือประวัติกระทรงศึกษาเรื่องการว่า “แบบเรียนภาษาไทย เล่มแรกที่ก่อให้หนังสือฉบับนี้.....แบบเรียนเล่มต่อมาคือ ประดิษ ก.กา.....แบบเรียนเล่มที่ 3 ก่อประดิษมาแล้ว”^(๑) สมัยการประพันธ์หนังสือประดิษ ก.กา นั้นๆ ระหว่างเวทีฟื้นฟูเส้นอว่า “แบบเรียนประดิษ ก.กา เป็นหนังสือแบบเรียนในสมัยรชกาล ที่ ๑ ถึงที่ ๕ เล่าเรียนกันก่อนมีแบบเรียนมูลบานบรรจุไว้ ใช่ว่าการเรียนเขียนอ่านด้วยแบบเรียนเช่นนี้น่าจะสืบเนื่องมาจากการบุคคลบางของกรุงศรีอยุธยา คือแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัววนรนไกย์”^(๒) อีกประการหนึ่งหนังสือที่ใช้ความคุ้งเคยหนังสือประดิษ ก.กา ก่อให้หนังสือประดิษ ก.กาหล่ออ่าน ซึ่งประพันธ์เป็นภาษาที่หงส์เล่นและภาษาที่เป็นคำประพันธ์ที่นิยมกันมากสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ฉะนั้นจึงน่าจะเชื่อได้ว่าหนังสือประดิษ ก.กา และประดิษ ก.กาหล่ออ่านนี้คงจะมีมาแล้วสมัยตอนปลายของอยุธยา และได้ใช้สืบต่อมาในสมัยต้นกรุงเทพฯ ถึงแม้ว่าจะได้มีแบบเรียนเล่มอื่น ๆ เพิ่มขึ้นแต่ก็ยังนับเป็นมีชีวิตแบบเรียนเล่มนี้อยู่

ส่วนในความต้องการของหนังสือประดุณ ก.กฯ เช่นว่าได้มีการคัดลอกเพิ่มเติมภายนอกจากที่มีชาร์ตตะวันตกเข้ามาอยู่ในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก และสนับสนุนศึกษาภาษาไทย จึงมีการเพิ่มเติม และบอกไว้ว่า “อันแน่นอนยังเป็นหัวใจพากเช่นว่านี้ ไม่ได้เป็นสำคัญนักแก่

(1) ศ.ดร.อุตตม สารทิราภูมิ, การวินิจฉัยแบบเชิงลึกไทย, (มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2525) หน้า 12

(2) กรมศุลกากร, ในราชกิจจานุเบกษา, (โรงพิมพ์สามัคคี, 2515) หน้า 25

(๓) กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ ๒๔๓๕ - ๒๕๐๗, (โรงพิมพ์คุณสภา, ๒๕๐๗) หน้า ๑๙.

⁽⁴⁾ พราวรเวทพิสูจ, วรรณคดีไทย, (โรงพิมพ์มหาดไทย 2502) หน้า 120-121.

กุลบุตรที่เป็นไทย แต่จำพากคนมาแต่นอกผู้เป็นนักปราชญ์ของเรียนภาษาไทยลະเอ็ด เขาเห็นสมควรจะแบ่งอักษรไทยหันว่าด้วย เรารังแบ่งตามใจเขา จะได้เป็นประโยชน์แก่ฝรั่งบ้าง ๆ⁽⁵⁾

2.2 การเรียนเรียง เรียนเรียงเป็นร้อยแก้วเก็บอนทั้งสี่ มีแทรกภาษาอีก方言 ดับบัน และสุรากนังก์เล็กน้อยตอนทบทวนตามแม่สะกดต่างๆ เนื่องหาทั้งหมดเป็นแบบฟังก์ชันและการอ่านและเขียน มืออาชญาหลักเกณฑ์การเขียนอยู่เล็กน้อยตอนท้ายเรื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเริ่มนิรดิษประสมศักดิ์ที่จะเป็นแบบเรียนสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่านหนังสือ ตามแบบที่เราเรียกว่าเรียน “นิรดิษ ก.ข.” ซึ่งสมัยก่อนที่จะมีแบบเรียนประสม ก.กา พระภิกขุผู้สอนต้องเขียน นิรดิษ ก.ข. นี้สู่กระดาษค่า เพื่อให้นักเรียนท่องจำให้แม่นยำ และเข้าใจพยัญชนะ สารและวรรณพยัญชนะได้ ตลอดตอนสอนวิธีอ่านและคณเสียงวรรณพยัญชนะ

หนังสือประดิษฐ์ ก.ก. ไม่มีการให้ไว้ครุ หรือประดิษฐ์ พจน์ ตามธรรมเนียมการประพันธ์ของไทย เริ่มต้นด้วย พยัญชนะ 44 ตัว สระ 15 ตัว (ให้ความละเอียดตอนต่อไป)

2.3 เนื้อหาในหนังสือประกอบ ก.กา อาจจะแบ่งเป็นตอน ๆ ได้ ดังนี้

2.3.1 การแยกตัวสะกดเมื่อต่าง ๆ ตั้งแต่เมื่อก.กา จนถึง เกษ และainแต่ละตอนจะมีการพยัญชนะก่ออู่ซึ่งจะน่าค่าในแม่สะกดนั้น ๆ มาพูกเป็นคำประพันธ์ประเกทกาพย์ เป็นการให้กันเรียนได้ศึกษาในกรอ่านเป็นคำ หรือเป็นประโยค และสนับสนานกับการค้นหองด้วย ดังนี้

1) เมื่อ ก.พ.ก แจกอักษรตั้งแต่ ก-ย โดยประเมินกับสระ 15 เสียง ดังนี้

১০৪

๐ ก ข และ ก กา	ให้อุส่าห์ใจไว้ดี
ทำแต่ ก.กานี่	มีได้มืออะไรคงจะ
๐ ใจรักวิห้ออุส่าห์	เดา ก กาซึ่งไว้นะ
ให้ดีมีนานะ	ใจได้จะไว้ให้ต่อไป
๐ เมว์ไก่ขออยู่ในตะกร้า	ใจใช่มาสั่งให้ใน
อีเม่งกาก็มีไส้	อันเมว์ไก่ใจเต็ม

⁽⁵⁾ กรมศิลปากร, ประชุม ก.การ แบบเรียนหนังสือไทย, (ศิลปารกรรมศาสตร์, 2513) หน้า 57.

○ หมาในอยู่ก็ได้ต่อ	หมูในแล้วลดดูหมา
ปูแสมและปูนา	กะปูม้าปูทะเด
○ เต่านานาและเต่าต่า	ออยู่ในน้ำกากะจะเหี้
ปลาทูอยู่ทุ่งเดล	ปลาเขี้ยวหรือไม่สูด
○ ชื่อเขาเนราค่า	ปลาเขี้ยวใช้สูด
ก ก้า ว่าแท่นนี้	ดูต่อไปมีใน ก ก ๑.

ฉบับเรื่อง ก.ก. และ

ဆាក ចោក តាក មេក ឈុំ ឈីក សុក ឆ្លើយ នៅក្នុង ឯករាជ និង ពិភពលោក ដើម្បី

แทรกภาษาอังกฤษ แม่ กศ

☐ ○ ที่นี่จะว่า กก
ว่าให้ออกลูกเด็ก ๆ

☐ ○ นกแมสกนกกระสา
น้ำมากแล่น้ำภูก

☐ ○ ปลาอุกปลาดุกตัก
ชักเสนาเรอาเชือกลาภ

☐ ○ ปูอุกที่วิ้งหอยหูก
ไม้แตกให้ได้ปลอก

☐ ○ จี้ครอคดอกไสสัก
รากหมาให้เปาหูกซี่ | <p>เมื่อขอนกกระออกเด็ก
อย่างให้ยกเหยอกอุ่นๆ นึก
มาก มากเวลาเด็ก
แล่น้ำหมีกแล่น้ำหมาก
แลปีกหลักแลครกสาภ
จะมุกจากให้เข้าพอก
อุกมีอุกอุกมีกอก
ไม้กระบวนการเด็อกบุก
มีไรกันก้มีกเดกอุก
ได้มีสุขสนุกนัก</p> |
|---|--|

୧୮୩

3) แม่ กง แขกตัวสะกดแม่กงเริ่มต้นด้วย ก. จนถึง ส. ส่วนสระนี้ใช้ตามแบบแม่ กง. ตั้งนี้ กง กัง กาง กิ่ง กึง กึง กุ่ง กุ่ง กะง โกร กวง เกียง เกียง เกิง

ຂາ ចັ້ງ ຂາງ ຈັງ ຈຶ່ງ ຈົ່ງ ຫຸ້ນ ຫຸ້ງ ເຊິ່ງ ແພງ ໂອງ ຂວາງ ເຊີ່ງ ເຊື່ອງ ເຊິ່ງ
ແລດໍາ

ສາ ສັງ ສາງ ສັງ ສິ່ງ ສິ່ງ ຕຸກ ຕຸກ ເຊິ່ງ ແພງ ໂອງ ສາວ ເຊີ່ງ ເຊື່ອງ ເຊິ່ງ
ແທຣກກາພູ້ຍານີ ແນ່ ກາ ກາພູ້ແມ່ ກາ ນີ້ມີການໄຟເຮັດໃນເຫັນຕົ້ນຝັດ ແລະຈະຫະລິລາດີ
ຈຶ່ງໄດ້ນໍາມາຮັບຮົມອູ້ໃນໜັງສືອແບບເຮືອນະຕົບຫຸ້ນປະດົມໃນປັ້ງຈຸບັນດ້ວຍ ຕັ້ງນີ້

0 ເວື່ອງ ກາ ອູ້ຈົງແຈ້ງ	ອູ້ກນະແວງແຕງທີກກອງ
ອູ້ກຳຕ້າລິ່ງແລ້ນໜຶ່ງສອງ	ໄຟກະບອນທີກະບຸງ
0 ກະຕາມໄອ່ງອ່າງໃຫ້	ທອງທ່ຽນໃຫຍ່ໄສ່ເຈັນອຸ່ງ
ຫຸ້ນໜັກຕ້ອງການນຸ້ງ	ໄປເມືອງກຽງຮູ້ພຽງນີ້
0 ນັສໄກນໍ້ນັ່ງຍອງຍອງ	ເບີກພວກພ້ອງແລນ້ອງພໍ
ປິບນາງຄລອງກວ້າງຮີ	ເບີກວ່າປິມໄສ່ງມະເສີງ
0 ຂາວວົງນິ້ນໃນຫ້ອ່າງ	ຫັກຫຼອງໜົອງດັ່ງໃຫ້ນັ່ງຫັ່ງ
ຕາໜີແລດຕາເທິງ	ທີການເກົງແລດກະທາງ
0 ແມ່ງປົອງແມລັງຜົ່ງ	ປຸລາຫຼຸ່ງປຸລາກະສົງ
ກຸງກົງຫຼຸກກົງກົງ	ປຸລາກະພັງຊື່ອແພັງອິຈິງ
0 ອື່ງອ່າງແລດຄາມຄກ	ທັງຈີ່ຈົກແລະແມ່ງປິງ
ນັກຍາງຍ່ອງຈົກປັບ	ຝູ່ກ່າວເສີງວົງຮ້ອງອື່ງ
0 ຮະໜັງຕັ້ງຫ່າງໆ	ໜ້ອງໃຫຍ່ກ່າວງຕັ້ງຫ່າງໆ
ກລອອງໜັນຕັ້ງຕື່ງໆ	ຕີກະຕິ່ງຕັ້ງກ່ຽວໆ
0 ນັກເລົງຮ່ອງພົດພວກ	ຕຽມໜ້າຕ່າງໄຫວ່ກ້າວໜ້ຳ
ເອຫສົງນິ້ນເອີ່ນຍື່ອງ	ນີ້ອີ້ນຜົ່ງຕື່ສ້າງໆ
0 ເຕັກໆ ອີ່ຢ່າໃຫລະລວງ	ອູ້ເວື່ອງ ກາ ກາ ນ້ຳ
ດູ້ປັບປຸງໃຈໜີ້	ເບື້ອງໜ້າຍື່ງຈະວ່າກົດ ໣້າ

ຈານເວື່ອງ ກາ ແລດໍາ

4) ແນ່ ກົດ ແຈກຕ້ວສະກຸດເຫັນເຕີຍກົບແມ່ ກາ ທີກລ່າງມາແລ້ວ ຈຶ່ງດີທີ່ຈະແສດງຕ້ວອ່ານ
ໃນທີ່ນີ້ ກາພູ້ຍານີ ທີ່ແທຣກອູ້ກ່າວເວື່ອງແນ່ ກົດ ຕັ້ງນີ້

0 ເວື່ອງກົດກ່າວນີ້ໄວ້	ຮັດເວື່ອງໄໝ່ນີ້ໄໝ່ກົດ
ຮັດເບີບດີເບີບດີເສີບດີຈົດ	ເຫົາຊື້ອ້ອຽນາກ່າວຄົດ

○ ปลาสอดสอดสอด	ทั้งปลากรดและปลากระดิ่ง
เม็ดหมูไม่มีกังหัน	แลพวงสัตว์พวงมนุษย์
○ ไข่เป็ดเจ็คแปดคืบ	จัดแข่งไว้จะให้บุตร
ถูกกลางสำาดแต้มมังคุด	เม็ดละมุดแลพุทรา
○ สต็อกไก่ไม่สต็อก	แลตักปอยดักเป็ดป่า
หมอนวดดื่อขาวดยา	เป็นหวัดก้านดานดานดู่
○ ผู้ชี้เกียจกระเดียดกระชาด	ไปตลาดค้าไม่ถูกนัด
ชื่อนามาสารพัด	อ่ายสบัดพุดชี้ปด
○ นักปราชญ์ฉลาดหิด	พุดไม่คิดชี้อ้อสั่งหมาด
จะเกิดประเสริฐยศ	น้ำได้อดแต่สักนิด
○ นาหบากหดดอบบ่าคลาด	ในกระดาษวาตอบบ่าพิด
อ่ายกิดขบบอมมาร	จะต้องติดไฟไหม้ในคุก

๗๘๑

○ เด็กๆ คุ้วเรือง กด	ขาทุกน้ำทุกส่วนหัด
พุดจ่าวร่าให้ชัด	จึงจะซัดให้อ่านกันฯ

๕) แบบ กน แยกตัวสะกดลักษณะเดียวกัน จึงของคำไม่ยกตัวอักษร กับพธัญญาณแทรก อัญญายเรื่องแม่นกัน ดังนี้

...○ เป็นเจ้าคุณมีบุญลั้น	มีผู้คนใช้เสมี่ยน
เป็นคนหมั่นเล่าเรียน	ให้พากเพียรเขียนทุกคน
○ คนพาลสันดานໄ่	เป็นคนใจเดินสอนน
ขอกทานทำน้ำเสียงตอน	เดินด้นดันชูกชนไป
○ เรือกสวนหมั่นหวานดิน	ดันกระดินแลหงอนໄก
ເຕັກລົງຈິນພັນໄມ້	ແລປານໃຫນໄມ້ແກ່ນຈົນທີ
○ ตันชุมนູນແລສະໂສກ	ແລຕັນໄນກແລະໄມ້หมັນ
ຖຸນບອນແລະເພື່ອກມັນ	ໄມ້ນະດັນຊູກກະທຳອນ
○ ອຸກອັນແລລືນຈີ່	ສາກໃນເກສຮ
ເພຸກລູ້ສຸ່ນຊອນ	ແລມີ້ກອນໄມ້ທ່ອນໃນນ
○ ວັນນີ້ເຂາມນິງານ	ໄທຕະຫານໄປຄູໃບນ
ກະດານຫຼກຕົກເປື້ອນໄກລຸນ	ກະໄດຕໄຈນລົງໃນເລັນ

- ถ้าแม่ทำภารนา
ไปในรังโจรແບນ
 - ถ้าแม่จะเรียนເລີຍ
ອ່າເລີນເປັນຄົນພາລ
 - ນອນສິ້ນເກີນກລາງວັນ
ກຳປັນຜູກເຊືອກພວນ
 - ເຕັກ ຈຸ່າມເວື່ອງ ກນ
ເຮືນຈຳຄໍາສາກພັນ
- ໃຫ້ຜູ້ງໜ້າດັກເຫັນ
ເຫັນເກີດທີ່ກໍາກຳກາງຈານ
ອ່າໂຫັກເຫັກທີ່ມີຄຸດຫາກ
ຈະຍາກນານຕື່ນຕິດກຽວ
ວ່າໄກ້ຂັ້ນແລກອ້າວນ
ຫຍອກຫອກຫ່ວນແລກເກົ່ານ
ຖຸກ ຈຸ່າ ຄົນອຸສ່າຫ້ໜົນ
ຈຳ ກນ ມິ່ນຈຶ່ງອ່ານ ກນ.

ຂນກາພົໍຍານ ມີກາຮອນທີ່ນີ້ເລີກນ້ອຍ ເພື່ອເປັນການໃຫ້ເຕັກນັກເຮືນໄດ້ກຸ່ມເກີດກຳນົດຕ້າເລີຍ
ຈ່າຍ ຈຸ່າ ແລະຮູ້ຈັກນັບເລີກຕ້ວຍ ແຕ່ກາຮອນເລີກນັ້ນຄຽວອາຈະສອນໃນກະດານຕໍາເອົາກີ່ຫນິ້ນ

6) ແມ່ ກນ ແຊກຕ້ວສະກຸດເຊັ່ນເດີຍກົນແມ່ອື່ນ ຈຸ່າ ກາພົໍຍແກຣກຕອນທ້າຍແມ່ ກນ ໃຊ້ກາພົໍຍ-
ຈັບັງ ດັນນີ້

- ເຄົາກົນຂນແບນຈັບັງ
ປະຕົນປະຕິມູ້ກິດກລອນ
 - ນົກກະຈານອານເຄົາເກສາ
ໄປຈົນຕົນກວນສົວສານ
 - ເອາລອນຕັກກົນພົນທະບານ
ເລືອດອານແສນເບີນເຫັນຫຼັບຫາ
 - ພັກປຳລານສັກຕົນຕະບົນປາ
ຫົດຈິບໃຫ້ກົດັນເຮືບໄວ້
- ກົງນີ້ຈະນັນ
ການແກລນແລກລົງ
ກົດປຳປຳລານ ຈຸ່າ
ຫົດເບີນຕະເປັນຜ້າ

7)

7) ແມ່ ກນ ແຊກຕ້ວສະກຸດເຊັ່ນເດີຍກົນແມ່ອື່ນ ຈຸ່າ ກາພົໍຍແກຣກໃຊ້ກາພົໍຍຈັບັງດັນນີ້

- ເຮືອງຄວາມນີ້ໃນນາມແມ່ກນ ຂໍ້ອ່າຍາຫນ
ນ້ຳມັນນໍ້າຕົ້ມສົ່ມມະຫານ
- ຂູນນາງຫຸ່ມ ຈຸ່າ ຖຸ່ງປຸ່ນດູຈານ ທ່ານີ້ມີຄວາມ
ໄປດານຂໍອຄວາມຕາມຮຽນເນື້ອນ
- ເຫັກຮົມກົນຮົມນັ່ງພຽມເຈືອນ ອຸ້ນໄມເສົ່ານ
ນັ່ງເຂົ້ມໜັນຕ່າງໆຫັງຮົມ

○ เด็กนักเรียนอุ่นหุ่มนั่น กินขนมปلاกริม
กรันอัมแมลล์ตีมน้ำนม

۱۰۶

○ บทใจสังสัยให้ตาม
ไปตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์

จะเน้นผู้เรียนเริ่งจึงนำแม่สะกตทั้งสองมาแยกตัวสะกตประปันกัน เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เข้าใจ และแยกแบ่งได้ชัดเจนว่า สาระหน้าที่ง 6 เสียง (อ อ เอะ เอ อะ อะ) บ่อมสะกตตัวบ /บ/ แล้วจะออกเสียงไม่ได้ และถ้าท่านองเดียวกันสาระหนัง 6 เสียง (อ อุ โอะ โอ และ เออะ ออ) บ่อมสะกตตัวบ /บ/ แล้วจะออกเสียงไม่ได้ นอกจากนี้สาระประสมที่ไม่เสียง /บ/ และ /ข/ ปั้นอยู่ ก็ไม่อาจจะสะกตตัวบสะกตทั้งสองได้เช่นเดียวกัน

ภาพถ่ายการก้ายเรื่องแม่ เกย (เก้า) ใช้การพิสูจน์คนงานค 28 ตั้งนี้

○ อ่านสำเนาแก้ เด็กทั้งหลายเอ่ย คุ้นหูทั่วหน้า นกแก้วขันเปี๊ยะ
ตัวเดียวเล็กๆ หัดเขรร่า คล้ายคนพูดชา

۱۰۹

○ ឧបករណីថ្មី ទាមព័ត៌មាន និង វិធីដែលបានចំណាំ តាមរបៀបការងារ
ត្រួតពិនិត្យ និង សម្រេចការងារ នៃក្រសួង និង ជាជាប់

○ เด็ก ๆ คงจำ หนังสือท่าค้า เป็นภาษาไทย อ่านให้คล้ายหนู
ป่าให้เข้าใจ แม้ดูอ่านต่อไป ตามใจของเรา

○ เกิดมาเป็นคน หนังสือเป็นดิน วิชาหนาเข้า ถ้าแม้นไม่รู้
อคสูอาใจเข้า เพื่อนยุงเข้าเร้า ว่าเม่งว่าไม่

○ ลางคนเกิดมา "ไม่รู้วิชา เศรษฐบุรุษนั้นต้องไปเป็นข้าราชการ
เพgarะเรา更大的 บ้างเป็นคนใจ เที่ยวของกัน"

○ ตัวรู้วิชา ประเสริฐหนักหนา ชุมน้ำราศี จะไปแห่งใด
มีคนป่วยน หายให้ไม่มี สรัสศรีคงคล ๆ

○ จนเรื่องเกย์แล อ่านหนังสืออื้นได้

๙) อัจฉริภาพผันพัฒนาความคื้น ในการอ่านสือประกอบ ก.กา ได้อัจฉริภาพพัฒนาด้านความคื้นอยู่ด้วยแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก กล่าวเป็นตอนเดียว ๆ เพื่อฝึกการผันพัฒนาความคื้น เช่น ก. ก. ก. ห. และ ส. ในส่วนที่เป็น ห. (ควบ) และ ส. (ควบ) นั้นท่านได้อัจฉริภาพดึงการอ่านออกเสียงไว้ด้วย เช่น

- แม่ ห. นั้นอ่านสำเนียงเหมือนอักษรตัว ช. คืออ่านออกเสียง/ชอ./เช่น ไห. หร. แท. ก. ห. ห. ห. เป็นต้น

- อักษร ส. ควบกัน บางที่ใช้เหมือน ส. เป็นตัว ๆ ไม่มีสำเนียง ร. ก. คื้นอยู่ในคำนั้น เป็นต้นว่า สร้าง โครง เศร้า สรวน เสริม ๆ

2.3.2 อัจฉริภาพกฎหมายที่ของอักษรวิธี หนังสือประกอบ ก. ก. ก. นั้น อาจจะแบ่งเป็นส่วนใหญ่ ๆ ได้ ๒ ส่วนคือ ส่วนแรกนั้นเป็นแบบเรียนสำหรับฝึกหัดอ่านสำหรับนักเรียนเริ่มต้นศึกษา คือแยกตัวสะกดทั้ง ๙ แม่ ส่วนที่สองเป็นการอัจฉริภาพกฎหมายที่ทางด้านอักษรวิธี เช่น ไหรยางค์ และการผันเสียงวรรณยุกต์ตามไหรยางค์ การใช้ ฤ ฤ ฤ ฤ และเครื่องหมายวรรณคดตอน ในส่วนที่เป็นเครื่องหมายวรรณคดตอนนั้น เป็นเครื่องหมายวรรณคดตอนแบบอังกฤษ ซึ่งเจ้าใช้ได้ว่ามีการคัดลอกเพิ่มเติมในสมัยที่มีการติดต่อกับฝรั่ง และในส่วนที่อัจฉริภาพการอ่านเสียงพัฒนา มีบางส่วนผู้เรียนเริงก็ได้แจ้งว่า “แบ่งเพื่อให้คนที่มากจากนอกเข้าใจ” ซึ่งทั้งสองตอนที่กล่าวถึงนี้ แสดงว่าได้มีการเพิ่มเติมในสมัยเมื่อฝรั่งเข้ามาทำยาามากแล้ว คือสมัยที่ฝรั่งสอนศาสนาคริสต์สนใจเรียนภาษาไทย และเปิดโรงเรียนมีชั้นแล้ว

ตอนที่สองว่าด้วยกฎหมายที่ของอักษรวิธี เป็นส่วนที่มีความขาวไม่มากนักเมื่อเทียบกับส่วนที่เป็นแบบฝึกหัดอ่าน และได้กล่าวถึงเนื้อหาสำคัญ ๆ ดังนี้

1) การแบ่งพื้นที่เขตฯ 44 ตัว

ก. แน่ใจแบบป้าครับบางที่ แน่ใจเป็นอักษรลง 11 ตัว อักษรยกลง 9 ตัว และอักษรต่า

24 ต.

- ອັກຍະສູງ ມີ ຂະໜາ ມີຫຼຸດ ພົມ ດັ່ງນັ້ນ
 - ອັກຍະກລາງ ມີ ກາຈ ຊູ້ ອູ້ ດັບປະປົວ
 - ອັກຍະທໍາ ມີ ຄະຕະ ຂອງ ທະໜາ ດັ່ງນັ້ນ ຖະນາພົມ ດັວກະທຳ

๗. แนวคิดตามการออกเสียง คือทั่วที่ออกเสียง /ช/ ปั้นมาตัวย แล้วไม่มีเสียง /ช/ ก็ถ้าปั้นออกมาน [เป็นการแยกตามหลักภาษาศาสตร์ที่พิจารณาลักษณะคุณของคำ ที่เรียกว่า ชนิด (aspirated) และไม่มีลักษณะของคำ (Unaspirated)] ดังนี้

- จ้าวอกหนึ่งมีสำเนียงด้วย ก ถ้าเป็นอักษรภาษาไทยนี่ดูหนึ่ง (อธิบายตามสือทศศรีว่าขณะที่ออกเสียงมีล้มตามอักษรได้ ที่เรียกว่าเสียงพยัญชนะชนิด*) ได้แก่ ข ฃ ມ ມ ຢ ຢ ຖ ຖ พ ຖ เป็น 13 ตัว

- ຈຳພວກທີ 2 ມີສໍາເນົີຍງຕົວ ສ ກລື້ມປັນອອກມາ ຕັ້ງນີ້ຄືອ ຂ ພ ແ ທ ຈ ສ ເປັນ 6 ຕົວດ້ວຍເກີນ (ພວກທີ 2 ຂອກເສີບງ່າຍເໝືອນພວກທີ 1 ຈຶ່ງໃນສໍາຍໃບກາລຸອກເສີບງາມກາຍານາລີ ຈະ ອອກເສີບງ່າຍລົງລຳຄອບເປັນຮະຕົນຕໍ່ກ່າວ່າພວກທີ 1 ທ່ານຈຶ່ງແບກໄວ້ເປັນອີກພວກທີ່ນີ້**)

- จ้าพวงที่ ๓ ไม่มีสำเนียงด้วย อ. กสำปนออกมา คือ ก ง ช ญ ญ ณ ด ทน
บ ป ฝ ฟ ນ ဓ ຮ ຕ ວ ໜ ສ හ ດ រ າ ມ ກ ມ ၁၅ ရັນ ၂၅ ຕົວ

ก. แนวคิดงานกราฟฟ์ กือที่เกิดขึ้นเสียงพัฒนาตนนั่นๆ เป็น 5 ข่าว กือ

- จำพวกที่ 1 เป็นอักษรที่มีสำเนียงลงกอ เป็น 18 ตัว คือ ก ข ช ຈ ກ ຕ ມ ງ ນ

- จ้าพวงที่ 2 กืออังกฤษแรกที่จะมีเสียงออกจากปากก้มีลุ่มออกมากหน้าฟัน (กือพยัญชนะจะเสียงเสียดแทรก) กือ ช น ล

- จำพวกที่ ๓ มีสำเนียงออกเพดาน (คือพยัญชนะเสียงกึ่งเสียงคัมภร์) ได้แก่

* ความในวงเดือนฉบับปัจจุบัน ผู้เขียนขอขอบคุณที่มีเดิน

** ความในวงเสื้บตันฉบับปัจจุบันนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณเพื่อน

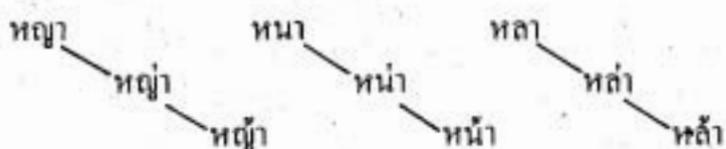
ข้อสังเกต การแบ่งพยัญชนะตามฐานกรณ์นั้น คุณมีอนจะเป็นเรื่องใหม่สำหรับชาวไทย (แต่ กันที่เรียนมาอีกจะต้องรู้ฐานกรณ์อย่างดี) เพราะได้มีข้อความที่แสดงให้เห็นว่า การแบ่งพยัญชนะตามฐานกรณ์ก็เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชาวต่างประเทศ ซึ่งน่าจะเป็นข้อความที่เพิ่มขึ้นใหม่ และการแบ่งพยัญชนะตามการออกเสียงกันน่าจะเป็นแนวทางเดียวกัน คือ เขียนเพื่อให้สมัยสัง แต่ก็แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนเพิ่มน้ำหนักความรู้ในเชิงภาษาศาสตร์อยู่ไม่น้อย และพยายามที่จะ อธิบายเสียงพยัญชนะของไทยตามหลักของลักษณะศาสตร์ แต่ก็ยังสับสนอยู่บ้าง

หลังจากแบ่งพยัญชนะแล้วก็แข่งเรื่องการพันเสียงวรรณยุกต์ ทั้ง อักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ แต่ก็แสดงให้ดูเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2) อักษรนำ

ในเรื่องอักษรนำได้แสดงการพันเสียง ห. นำ และ อ. นำ และซึ่งแข่งเรื่องการออกเสียงเมื่อผันเสียงวรรณยุกต์ไว้ด้วย ดังนี้

- เมื่อ ห. นำอักษรต่ำ ให้อ่านออกเสียงเหมือนอักษรสูง และผันเสียงวรรณยุกต์ ตามอักษรสูง เช่น

- เมื่อ อ. นำหน้าอักษรต่ำ เมื่อผันเสียงวรรณยุกต์ให้อ่านสานุสิ่งต้องกับอักษรกลาง เช่น

ອຢ່າ ອຢູ່ ອຢ່າງ ອຢາ

ในเรื่องการพันวรรณยุกต์นี้ได้อธิบายการอ่านออกเสียงไว้บางส่วน เช่น “อักษรสูงกับ อักษรกลางมีสานุสิ่งเอกเป็นอันเดียวกัน ต่ำสูงเสมอ กัน แต่อักษรต่ำนั้นถ้าลงไม้เอก สานุสิ่ง เอกต่างกันกับอักษรสูงและอักษรกลางเช่นว่า ‘ນາ’ ” (คือให้อ่านสานุสิ่งต้องกับอักษรสูง และอักษรกลางที่ลงไม้ไทย)

3) อักษรที่ใช้แทนกัน (ຖ ຖາ ກ ກາ และพยัญชนะบางรูป)

ในหนังสือประดิม ก. กາ ได้อธิบายการใช้รูปแบบของพยัญชนะบางตัวที่นิยมกัน แต่ไม่ราบท และการใช้ ຖ ຖາ ກ ກາ อีกด้วย ดังนี้

- ตัว ຖ ใช้แทน ຮ เช่น ຈາກ - ຈາຖຸ, ມີທີຍ - ມີຖີຍ, ປົກມາ - ປົກຖາ
- ตัว ຖ ใช้แทน ຮ เช่น ວິທີ່ - ວິຖີ່, ອັກວິຍ - ອັກຖີ່, ຈົກວິຍ - ຈົກຖີ່

- ใช้แทนสำเนียง เหรอ เริ่ก - ถูกษ์, เกริก - กฤก
- ตัวถูก ใช้แทน วิ อ่ายงนี หรือ - หาด
- ตัว ก ใช้แทน ล อ่ายงนี พลัก - พาก, นำลัก - นำภาก
- ตัว ก ใช้แทน ล อ่ายงนี เสื่องดีอ - เสื่องภาก, บันดีอ - บันภาก, เสียงดีอ - เสียงภาก
- ตัว ~~ท~~ ใช้แทน ชา อ่ายงนี บัญชา - ~~บันชา~~, กันชา - ~~กันชา~~
- ตัว ~~ท~~ ใช้แทน ชา อ่ายงนี ชาลง - ~~ชาลง~~, พุดชา - ~~พุดชา~~
- ตัว ~~ธ~~ ใช้แทน ศก เช่น สัมฤทธิ์ศก - ~~สมฤทธิ์ศก~~, เพศก - ~~เพศก~~
- ตัว ~~ฑ~~ ใช้แทน ช้าพเจ้า เช่น พวงช้าพเจ้า - พวง ~~ช้า~~

เครื่องหมายประดับอักษรอื่น ๆ

- ฟองมัน ใช้ในต้นบรรทัด หรือใต้ต้นบท ต้นข้อใหม่
- ไม้กั่น ใช้เขียนสำหรับสั่นบท สั่นหือความ
- เรียกว่าสัญชานี้ สำหรับใช้เขียนที่สุดบรรทัด เพื่อจะให้ปลายบรรทัดเสมอ กัน
เรียกว่าสัญญาณ (ไปยาสีใหญ่) ใช้เขียน ลงทะเบียนความ
- เรียกว่า จีดก้าว ใช้เขียนเมื่อเขียนหนังสือตกไปตัวหนึ่ง

นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายวรรณกตตอนของฝรั่งอีกด้วย และได้กล่าวไว้ด้วยว่าเป็นเครื่องหมายวรรณกตตอนอังกฤษ โดยเพื่อนชาวอังกฤษ “ท่านจะรู้ด้วยหมายความเป็นอย่างอังกฤษ” เครื่องหมายวรรณกตตอนมีจำนวนมาก เช่น

เรียกว่า ศัมภะ หรือ : เรียกว่า โภสัน หรือ ; เรียกว่า เชมนอโภสัน

2.4 อภิปรายประดิษฐ์ ก.ภ

จากการศึกษาเนื้อหาในหนังสือประดิษฐ์ ก.ภ แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นแบบเรียนที่ปรับปูนให้ง่ายกว่าจินดามณี และเหมาะสมที่จะใช้เป็นแบบเรียนสำหรับเด็กเริ่มหัดอ่าน - เขียน เป็นแบบเรียนขั้นมูลฐาน เพื่อให้เด็กนักเรียนทดลองทำด้วยตัวอักษร และอักษรใดซึ่งนักเรียนแต่ละคนที่มีความเข้าใจเป็นสำหรับผู้เรียนหัดอ่านหนังสือจริง ๆ ผู้เรียนเรียงพยางานที่จะให้รายละเอียดในการฝึกหัดอ่านอย่างมาก จะเน้นการเน้นส่วนที่ผันอักษร (แยกอุตสาหะ) และวรรณยุกต์ นั่น ก็เพื่อที่จะให้เด็กได้มีโอกาสฝึกหัดอักษรในการฝึกอ่านออกเสียง ซึ่งก่อนจะมีแบบเรียนประดิษฐ์ ก.ภ ครุผู้สอนจะต้องเขียนบนกระดาษคำให้นักเรียนได้ฝึกอ่าน ที่เรียกว่า “แบบเรียน

“นิ่ม ก.ก.” นั้นเอง การที่มีแบบเรียนเข่นนี้ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกหัดกระบวนการอ่านด้วยตนเองมากขึ้น

อีกส่วนหนึ่งคือส่วนที่เป็นกัญเกณฑ์ทางด้านอักษรวิธีนั้น ผู้เรียนเรียงเขียนไว้ก่อน ข้างจะบันย่อเพราะเป็นส่วนที่ต้องการคำอธิบายจากครู จะนั่นท่านก็เรียบเรียงเฉพาะกัญเกณฑ์ที่สำคัญเหมือนบันทึกช่วยความจำสำหรับเด็กนักเรียน ถ้ามีจ้อสงสัยต่างๆ ก็จำเป็นจะต้องพึงครุ ไตร่ตามจากครุผู้สอนอีกครั้งหนึ่ง จะนั่นการที่นักเรียนได้ฝึกหัดอ่านจากหนังสือประกอบ ก.ก. ชนิดนั้น แสดงว่าได้เรียนวิธีอ่าน และเข้าใจสามารถอธิบายของอักษรไทยได้พอสมควร ผู้เรียนเรียงจึงเขียนไว้ท้ายเรื่อง แม้เกยๆ “จนเรื่องเกยและ อ่านหนังสืออื่นได้” และคราวนี้เมื่อ นักเรียนฝึกหัดอ่านถึงเรื่องเกยแล้ว สามารถอธิบายการอ่านได้อย่างดี สามารถนำไปใช้อ่านหนังสืออื่นๆ ได้ จะนั่นการที่ผู้เรียนเรียงได้เน้นส่วนที่ผันอักษรและวรรณยุกต์นั้น ก็เพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีทักษะในการอ่าน ถึงแม้ว่าจะมีคำเขียนนวนมากที่ไม่มีความหมายขัดต่อทฤษฎีการเรียนรู้ก็ตาม แต่การที่นำคำเหล่านั้นมาเป็นแบบฝึกหัดอ่านก็เพื่อที่ให้นักเรียนได้รู้ระบบของอักษรวิธี และระบบของเสียงมากกว่าความหมายของคำ การเรียนรู้โดยวิธีดังกล่าวเนาะ ที่จะเป็นการฝึกหัดภาษา แต่ไม่คิดคุยก็ได้ เรื่อง นักเรียนมากนัก เพราะไม่สนุกสนานและ “ไม่เข้าใจเนื้อความ แต่ถ้าฝึกฝนได้จะเกิดความเข้าใจระบบเสียงและอักษรวิธีอย่างแม่นยำ” สามารถที่จะอ่านหนังสืออื่นๆ ได้

ในส่วนที่เป็นเครื่องหมายประดับอักษรที่เป็นรูปแบบของไทยนั้น นักเรียนมีความรู้เป็นที่จะต้องรู้ เพราะมีปรากฏอยู่ในหนังสือในรูปของไทยทั่วไป ผู้เรียนเรียงกันมาอธิบาย “ให้ในตอนท้ายเรื่อง นอกจากนั้นจะมีเครื่องหมายบรรกดตอนแบบอังกฤษอีกด้วย ซึ่งเป็นการศึกษาเพิ่มเติมสมมัยหลังๆ

3. ประถม ก.ก หัดอ่าน

หนังสือประกอบ ก.ก หัดอ่าน เป็นหนังสือแบบเรียนที่สร้างขึ้นมาเป็นหนังสืออ่านประกอบสำหรับหนังสือประกอบ ก.ก กล่าวคือ เป็นแบบฝึกหัดของหนังสือประกอบ ก.ก น่าจะเข้าใจได้ยาก (หาระกิกษุ) ที่สอนอ่านหนังสือประกอบ ก.ก ไปได้ตอนหนึ่งแล้ว ก็ให้อ่านประกอบ ก.ก หัดอ่าน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนความเข้าหาก และได้ความเพลิดเพลินจากการอ่าน กล้องของอักด้วย เช่น เมื่อฝึกนักเรียนให้อ่าน แม้ ก.ก แล้ว ก็ให้อ่านประกอบ ก.ก หัดอ่านในส่วนที่เป็นแม่ ก.ก เป็นการทบทวนหรือเป็นแบบฝึกหัดการอ่าน* ซึ่งผู้ประพันธ์ประกอบ

* สักษะจะเขียนนี้เราขอระบุได้ในหนังสือ “มูลนบกบรรณาธิค” ที่เรียนเรียงขึ้นมาอีก 1.5

ก.กा หัดอ่านหนังสือตามประเพณี ก.กा คือแยกแยะกตานลักษณะเหมือนประเพณี ก.กा นั่นเอง

ในการศึกษาถึงอาชญากรรมประพันธ์ ไม่พบกรณีประพันธ์และสมัยการประพันธ์ แต่ศึกษา เที่ยบเคียงกับประเพณี ก.ก. จะพบว่าหนังสือประเพณี ก.ก. หัดอ่านนี้เกี่ยวเนื่องอยู่กับประเพณี ก.ก. ทั้งซื้อเรื่องและการเรียงลักษณะเนื้อหา จะเน้นจึงน่าจะสันนิษฐานได้ว่าประพันธ์ขึ้นในสมัย พร้อม ๆ กับหนังสือประเพณี ก.ก. โดยกรณีเดียวกัน หรือ ประพันธ์ขึ้นหลังกว่าโดยกรณีก่อนหน้านั้น แต่ก็คงอยู่ในสมัยใกล้เคียงกันคือ สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายที่กาฬย์เจริญรุ่งเรืองมาก แต่ยังไม่ ก่อตัวมาหนังสือประเพณี ก.ก. หัดอ่านต้องประพันธ์ขึ้นหลัง “สุบินทกุมา” ดังความที่ก่อตัว จึงสุบินทกุมาเป็นหนังสือประเพณี ก.ก. หัดอ่านว่า “อ่านได้คับคล้าย ให้สาวสุบิน” ดังกล่าว ไปแล้วในบทที่ 2 (ครุฑ์ที่ 10)

3.1 ธรรมเนียมการประพันธ์

ธรรมเนียมการประพันธ์คือศีลประการเรียนเรียงหนังสือประเพณี ก.ก. หัดอ่าน นี้ใช้ธรรมเนียมการประพันธ์ตามแบบฉบับของวรรณกรรมไทย คือมีการกล่าวให้ว้าวุ่น หรือ ประพานพจน์ และบนอกชุดมุ่งหมายการประพันธ์ไว้เด็กน้อยว่า

ถุนราษฎร์ จะล้อพอเข้าใจ	ครุฑ์ที่เข้าใจ ให้รู้จักคำว่า
----------------------------	----------------------------------

ในการเรียงลักษณะเนื้อหาหนังสือตามหนังสือประเพณี ก.ก. คือเริ่มตัวใหม่ ก.ก. ไป จนถึงแม่เกศ หลังจากนั้นจะเป็นการหานหานเพิ่มเติม เป็นเนื้อหาที่สอนจริยธรรม และการประกอบอาชีพแก่เด็ก ๆ อีกด้วย

วิธีการประพันธ์แต่งเป็นกาฬย์ตลอดเรื่อง โดยสับกันไปทั้งกาฬย์ขาน ฉบับ และ ถุนราษฎร์ ธรรมเนียมการประพันธ์ทั้งกล่าวมีเชิงกโน้ตโดยที่ไม่เป็น “กาลอนสาว” คือใช้สำหรับเด็ก ๆ ศึกษาอ่าน เมื่อสามารถอ่านได้แม่นขึ้นแล้ว มักจะให้อ่านเป็นท่านของเสนาะให้อุบากอุบาก ฟื้นรับธรรมดาวะเรียกกันว่า “สาวคนนั้น” แต่หนังสือที่ผ่านมาสามัญจะเป็นหนังสือนิทาน กตัญชร เช่น กาฬย์พระไชยถุรชา กาฬย์เรื่องสุบินทกุมา เป็นต้น ฉะนั้นการที่ประพันธ์เป็น กลอนสาวนี้จึงหมายความกับความสนใจของคนสมัยนั้นและกลอนสาวมีจังหวะลีลา สนุกสนาน คล่องจอง จึงเหมาะสมสำหรับเด็ก ๆ ที่นิยมบทประพันธ์ที่สัมผัสดีของเด็ก ๆ เรียนร่ายไม่ สับสน คล้ายกลอนประกอบการละเล่นของเด็ก เช่น “ริบ้าวสาร” “พังพัง” “ป้าจั่นระเรือเปราะ” เป็นต้น

รูปที่ 10

ต้นกลับบัวขลุน ก.ว. หล่อ่าน

3.2 วิเคราะห์เนื้อหาประตอม ก.กา หัดอ่าน

๑) การเรียนเรื่องเนื้อหา นอกจากจะดำเนินตามแม่สະกัดดังกล่าวแล้ว ในแต่ละตอนผู้ประพันธ์ยังจะสอนด้วยรูปแบบที่เด็กๆ ควรรู้ เช่น ชื่อนก สัตว์ ปลา หรือต้นไม้ แบบชัมนกชัมไม้ และสอนความประพฤติ สอนให้เขียนหมึกเพียง สอนการท่องนาที กิน รวมทั้งสอนธรรมะอีกด้วย ในกรณีดำเนินเรื่องผู้ประพันธ์ จะบอกกล่าวถึงแม่สະกัดทุกตอน เช่น “ก้าวไว้ให้สิ้นเชิง ว่าในแม่กัน” หรือ “อ่านกงลงสิ้นจนบท จันไหหมาในกอด เป็นบทเป็นบทพาดไป” เป็นต้น

ตอนท้ายเรื่องได้ยกอุทาหรณ์เรื่องสูกเกรย์ซี สูกเมียหลวงไม่คืบใจเรือนขอนเเกะ ส่วนสูกเมียน้อยพ่อไม่รักก็มาอยู่ร่วดเล่าเรียนหนังสือ ครั้นพ่อตายสูกเมียน้อยพ่อองได้มรดกเพราระรู้หนังสือ ส่วนสูกเมียหลวงแพ้คดิเพราจะไม่รู้หนังสือ นอกจากนี้ยังอธิบายเรื่อง วัน เดือน ปี อีกด้วย

2) การให้ไว้กู้ เริ่มต้นด้วยปีให้ไว้กู้ ประพันธ์เป็นกาพย์ขาน 11 และใช้ก้าในแม่ ก.กาทั้งหมด ดังนี้

○ นະໄມ້າຂະໄຫວ້	ວະໄທກະຕະນາ
ໃສ່ໄວ້ໃນເກົາ	ວະບາທະນຸນີ
○ ຖຸນະວະຈະໄຕ	ຊັ້ນໃສ່ໄວ້ໃນເກົມ
ເຈະພະນຸນີ	ຂອຍ່າມື່ຖ້າທາ
○ ຈັ້ງຂອຍອຸລື	ໄສ່ເກົມ້ໄຫວ້ນາກາ
ພະເຈົ້າກຽມາ	ອູ້ເກົມາອ່ານິກຍ
○ ແຕ່ພອໄທຮູ້ເຄົ່າ	ກີ່ສູ້ເຂົາລາເຍກະພາ
ໄດ້ຄູ້ງແຕນາ	ຖຸນາກາຄຽນີ
○ ຈົ່າກົກ່າໄດ້ຮູ້ຮຽນ	ກີ່ສຶກສໍາໜ້າໄວ້ຕີ
ໄດ້ແນ່ແຕ່ເກົ່ານີ້	ຕີ້ຈ້າເອານີນາໃຈກູ
○ ອະວ່າແຕ່ຍ້ອ່າ	ວ່າແຕ່ພອດຕ່ອີໃຈຄູ
ວ່າໄວ້ໃຫ້ພອວີ	ຄວ່າເຕົ່າເອົາໃຈໃສ

๓) สอนรัตรปฏิบัติ กือสอนความประพฤติที่จะต้องปฏิบัติต่อครูอาจารย์ จะเห็นได้ว่าการสอนนั้นส่วนใหญ่จะสอนเด็ก ให้เปร็นนัยบัติพระภิกขุ ครู อาจารย์ ซึ่งแสดงให้เห็นโดยทรรศน์ว่าสถานศึกษาสมัยที่ประพันธ์เรื่องนั้น การศึกษาของไทยอยู่กับวัดจนแยกไม่ออก เช่น

ພົມ
ພົມລຸ່ມ ມີ ນຳ

-○ ตั้งจิตเป็นนิจทุกวัน ฝึกใช้น้ำดัน
สีฟันเจ้าແຜรປະເກນຄູ
 ○ ຈົງເຫັນເອົາໃຈສຸດ ແກສ້າຫມາກພູ
ທີ່ກຽວຂະໜົນບຽຮງ
 ○ ຕິ່ງໃຈຈົງໃຫ້ຄໍາຮັງ ແກສ້າດີບສັງ
ໝາດີກັບປັບປຸງປົກຄ່າ
 ○ ເກີນຫາມາດາເຫັນທຳ ຮອຍເຮັນເສີນທຳ
ເຫັນທຳພວ່າດູບູ້າ
 ○ ເອກຣາດລົງກວາດົວດວາ ທຶນດາກດອນຫຼູ້າ
ວັດວາທີ່ປ່າກຣກການ

ນອກຈາກນີ້ຢັ້ງສອນໃຫ້ສົກຫາບໍາທີ່ ແລະສອນໃຫ້ໜ້ານໍເພີ້ນໃນການສົວຄົມນົດ໌ ເຊືດຕໍານານ
ສົບສອນຕໍານານ ພຣະປະຕິ ແລະອຸດັບກໍສະວິຫັນ ເປັນດັນ

4) ສອນຈົບຮ່າມານ ສ່ວນທີ່ເປັນຈົບຮ່າມານນີ້ໄດ້ສອດແທກກອງຢູ່ໃນຫອນຕ່າງໆ ເຊັ່ນໃຫ້
ໜ້ານໜ້ານເຮັນ ໄຫ້ອຢູ່ໃນສືລະຮ່າມານ ແລະໄຟ່ເປັນຄົນເກເຣ ອ່າຍ່າສູນສິ້ນ ຕິ່ມສູຮາ ເຊັ່ນກາຣພັນນັນ ເວັນ
ຈາກອນບາຍນຸ້າ ຕິ່ນນີ້

“...○ ອ່າຍ່າເປັນນັກເລັງ ຮ້ອງຈຳກຳພັດ ເຈົ້າກາຣອະໄໄ ອ່າຍ່າໄດ້ຄໍານິ່ງ ອ່າຍ່າພິ່ງພອິໃຈ ເສີຍ
ແບນແບນໃຫ້ນ ເຮືອງໄນ່ເຫັນ

○ ເປັດຈຸນກຳປັດຈຸນພູ ເປັດຈຸນກຳປັດຈຸນຍູ່ ແສນຫຼູ້ແສນຫຼາ ເປັດຈຸນແປ່ງປັດຈຸນເຫົາ
(ຫຼາງ) ຄໍາແຫຼ້າຄໍາຍາ ເປັດຈຸນເສື້ອເປັດຈຸນຄ້າ ເປັດຈຸນຄໍາເຈົ້າງຄົນ

○ ອ່າຍ່າເຮັນກຳລອງແນກ ພົມທີ່ໃຫ້ແຕກ ມັນໄຟ່ເປັນຜລ ເວັດທີ້ນ້າບ້ານ ວິກາຄູ້ມູກຄົນ
ເຫຼວ່າເຫັນບໍ່ນ ຊ້າຄົນນິນທາ

○ ອ່າຍ່າເປັນໜີ່ເມາ ສູນສິ້ນກິນເຫຼົ້າ ມັນເມາສູຮາ ປັກໄປ້ງໍໄຈງໍເຈັງ ໄກສົງເກັ້ງທີ່ດໍາ
ໄກຮົກກຽກປາກກຳລົດ ວາງໄວ່ຫາກ

○ ອ່າຍ່າເຫັນບ່ອນໃຫຍ່ ເລີ່ມເນື້ອຂັນໄກ ເກຮືອງໄດ້ຍາກນານ ມັນໄຟ່ເປັນຜລ ກົງວລວ່າຄາຍ
ຂອ້ກໍກາຮົກກຽກ ຄວາມເງິ່ນຮັງ....”

(ຄູ່ງປັ້ງ 12)

ນອກຈາກນີ້ຢັ້ງຍົກສູງກາມຈົດເປັນເກີບນໍວ່າ ວັດເປັນແຫ່ງລົງວິທະກາການມີອ່ອນາອຢູ່ແດ້ວ້ອງຮັບ
ເອາຫຼວງວິທະການແລະຈົບຮ່າມານ ຕ້າວຍ່າງ

พิธี ๑๒

“...○ กิตติว่าราษฎร ของตนท่านมา มีผู้อึ้งคุ้ง ได้มาสนใจ อุบัติเมืองนิครุ จังตั้งสักปี อยู่ในคำสั่งสอน

○ อยู่ในสำนัก ท่านผู้รู้ดีสัก ในสถาพร อข่าดูเชี่ยงกน ขับเข้าหัวนอน เข้า แม่นแกดลังซ่อน อยู่ในกอบบัว

○ กลั่นอย่างเกสร ฟูมเพื่อชาติ ให้บริร่วงไปฟ้า ออกบานชอนอยู่ บูรุกถั่นบัว ภูมริน ปันท์ คลึงเคล้านเอ้อไป

○ ให้ดูเชี่ยงช้าง น้ำใจกระด้าง อยู่แต่ในไฟฟ้า ครั้นหมอมีกีกสอน แนะนำอนว่าให้ ให้ทำอันใด ตามใจหมอมความอยู่....ฯ”

๕) การทำงานทางกิน ในหนังสือประถม ก.ก. หัดอ่าน ได้สอนเรื่องขันหม่นเพื่อร ในการที่การงาน ตั้งใจเรียน ตั้งใจทำงานทางกิน และนำวิชาการไปประกอบการดำเนินชีวิตตามที่ ตนดี เห็น

- หมอยา สอนให้ตั้งใจศึกษาทำความรู้จักรักษากาจีได้ดีเยี่ยม ดังนี้

○ แม้นเป็นหมอยา สร้างสมต่อรา จงหากรบกรัน จงรู้แก้ไข ทุกสิ่งสารพัน รักษารักนั่น หายด้วยคีมือ

○ รักษาที่ไหน ขณะชาญชัย ให้เจาแล้วถือ ว่าหมอกันนี้ เป็นที่นับถือ รอด ด้วยคีมือ เพื่อนแล้วหายคน....ฯ

- พ่อค้า ต้องรู้เลขคณิต รู้ก้าไรชาคทุน ดังนี้

○ แม้นเป็นพ่อค้า เรียนเลขเรียนมา จงว่าแทกด้าน ก้าไว้ต้นทุน ข้อคุณ ขายหาร จะได้คิดอ่าน การซื้อขายขาย

○ อันซื้อเป็นเศษ ไม่รู้เลขเกลี้ยด เห็นจะรุ่นวาง คิดต้นทุนหมด ก้าไว้คาดหาร ขายคทุนรุ่นวาง เมียด่าสั่นที่....ฯ

- ช่างทอง ต้องมีคีมือ ดังนี้

○ แม้นเป็นช่างทอง ขันค้อนขาดช่อง ตีทองฟ่องหวี หลอนทองเก้าน้ำ ทองคำน้ำดี ให้หม่องราคี ได้เดียงสุกใส

○ ตีทองเกาะ ๆ เสียงค้อนแห้งๆ เคามาเคาะไป ท้าให้หงส์ร้อง แหวน น้อยแหวนใหญ่ เรือนเทศเรือนไทย รูปว่างเดิดฉาย....ฯ

- รับราชการ ต้องเรียนรู้กฎหมาย หลักชัช รู้ทำสำนวน ดังนี้

○ แม้นเป็นเสนวิน เร่งขีดเร่งเขียน เรียนกัญเรียนหมาย กรมศักดิ์หลักชัช ให้รู้มากมาย รู้นากรู้หมาย ตกแต่งบัตรวา

○ ঙ্গু়ীলীর কান কৃতি সামান্য কারণে প্রক্রিয়া করা হয়।

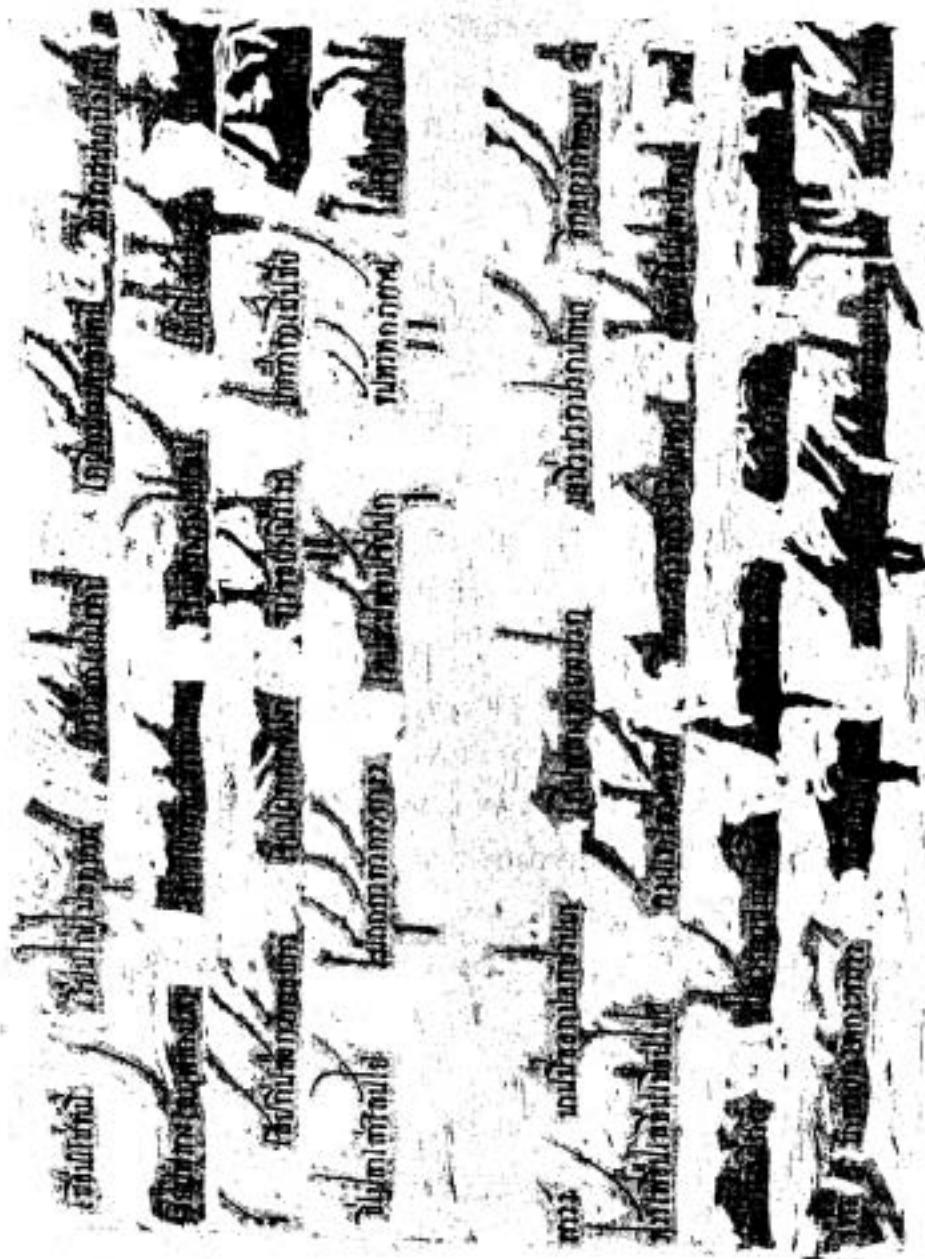
○ ຮູ້ຕິ່ງຮູ້ກໍານົມ ຮູ້ສືບພບຍານ ຖຸເລາເລີນສ່ວນ ຮູ້ຝຶກຮູ້ຝຶນ ຮູ້ຂັກຮູ້ຂາວ ຮູ້ຄົດຜັນຫວຸນ
ນ້າງໄນ້ນຳໃຫ້ອມ.....

๖) สอน รัน เดือน ปี ในท้ายเรื่องได้กล่าวถึงวันเดือนปี เช่น วันอาทิตย์ จันทร์ ... เสาร์ ล้วนเดือนนั้นกล่าวทั้งเดือนแบบจันทรคติ และสุริยคติ คือเดือนอ้าย อี สาม สี่ ฯลฯ เดือน มกราคม กุมภาพันธ์ ฯลฯ ตั้งศิริอ้าย

- หนึ่งสีคือปีตามชื่อปี
นับจากเป็นต้นไป
 - ปีขาดเป็นนามหนูไชร
ชาลเสือของเจ้าค่าตัววิล
 - เดือนมกราคมต่ำขึ้นลิขิน
เป็นวันให้ญี่ดันกุดนา
 - มะเดียงสูงเต็กแลน่า
มะแมมเป็นแพะไดยอง
 - วอกดึงระกาไก่ตวง
ทุนนามแห่งสุกกรนา.....ฯ
 - อนั่งวันมีเซ็คไชร
หมายเลขไว้เป็นที่
 - เลข 1 พึงพันจ
เลข 2 กีอันธันทร์
 - เลข 4 กีอันพุช
เลข 6 ห้านบรรหาร
 - เลข 6 วันศุกร์สัมต
ครบเซ็คเสริชเท่านี้

3.3 อกิจกรรมหนังสือประชุม ก.กฯ หัดอ่าน

หนังสือประคุณ ก.กา หัดอ่าน มีถูกชนิดเป็นหนังสือเสริมประสบการณ์ คือเป็นแบบฝึกหัด หลังจากได้อ่านหนังสือประคุณ ก.กา จะรู้ถูกเกตเผลที่อ่านได้แล้ว เมื่อมาอ่านหนังสือประคุณ ก.กา หัดอ่าน จะได้ความเพลิดเพลินจากการลิ่งหัวใจล้อของ แหล่งเรียนรู้

नवीन विद्यालय

การอ่านให้คําลํองแคคลําอีกด้วย นอกจากรูปแบบที่ขึ้นต่อไปนี้แล้ว ใจความอันดี รวมทั้งความรู้ชีวิตจริง ๆ ในสังคม เพื่อว่าเด็ก ๆ รวมทั้งสามเณรจะไม่เกิดข้อร้าว ขยันหม่นเพิ่ม ศึกษาหาความรู้ และมีประสบการณ์ในวิชาชีพ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้ในอนาคตไม่เป็นผู้ทํา แต่เป็นผู้ที่ดําเนินชีวิต ถึงแม้ว่าเรื่องราวทางคติธรรมที่ส่งสอนจะยังไม่เหมาะสมกับเด็กเล็ก ๆ ก็ตาม แต่ในสมัยโบราณนั้นผู้ที่อยู่ในรัชเดลารีย์นั้นมีอาชญากรรมอย่างมาก ที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้มากแล้ว จะนําการปลูกฝังคติธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือประถม ก.ภ. หัดอ่าน นั้น จึงไม่ยากเกินไปที่นักเรียนในสมัยนั้นจะรับรู้

4. สุบินคําการพย

สุบินทุกมาร มีชื่อเรียกหลาຍอย่างคือ สุบินคําการพย สุบินทุกมาร สุบินคําเก่า หนังสือกลอนสวดสุบิน หรือบางครั้งเรียกว่า สุบินกลอนสวด การที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ กันนั้นน่าจะเป็น เพราะว่าได้มีการคัดออก และนำไปใช้กันอย่างแพร่หลาย จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดการวิปลาส คาดเดือนไปบังทางด้านสานวนไวหาร แต่เนื้อเรื่องซึ่งเป็นโครงเรื่องเดิมกัน

จากการศึกษาการแพร่กระจายของเรื่องสุบินกลอนสวดนี้ พบร่วมกับการแพร่กระจาย อยู่มากทั่วไปในภาคกลางและภาคใต้ เพราะว่าบังพันตันฉบับหนาด้วยฉบับในหอดสมุดแห่งชาติ และพบต้นฉบับจำนวนมากในภาคใต้ที่จังหวัดสงขลา และนครศรีธรรมราช (จังหวัดอื่น ๆ ก็คงมีแต่ยังไม่ได้ศึกษา) การที่พบต้นฉบับเรื่องสุบินกลอนสวดจำนวนมากนี้ อาจจะสันนิษฐานได้ว่า เป็นหนังสือที่นิยมกันมาใช้เป็นแบบเรียนเพราะกลอนสัมผัสมีชีวะลีลาตี เนื้อเรื่องเร้าใจ เป็นคติธรรมเหมาะสมแก่เด็ก ๆ อีกประการหนึ่งอาจจะสันนิษฐานได้ว่าหนังสือกลอนสวดเรื่อง สุบิน เป็นหนังสือแบบเรียนที่ใช้กันมานานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาและได้รับความนิยมมาก ซึ่งมีผู้คัดลอกสำหรับลูกศิษย์เป็นจำนวนมาก แต่ยังไหรก็ตามที่ไม่อาจจะสรุปได้ว่าเด็ก ๆ ชอบอ่านเพราะเนื้อเรื่องสนุกสนาน หรือกลอน เพราะมีลีลาซึ่งหาดู แต่การที่เราพบต้นฉบับ แพร่หลายมากนั้นอาจจะชี้ให้เห็นว่า เรื่องสุบินกลอนสวดนี้แพร่หลายอย่างมาก และรู้จักกันอยู่โดยทั่วไปของคนไทยในสมัยโบราณทั้งภาคกลางและชายภาคใต้ ส่วนฉบับภาคใต้มีสานวนภาษาท้องถิ่น แก้ไขเพิ่มเติม สองแห่งคือภาษาถิ่นไปบัง จึงดูเหมือนว่าเป็นคนละสานวน

จะนั้น จึงสรุปได้ว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย หรือกรุงเทพฯ ตอนต้นนั้นคนไทย โถงที่รักเรื่องสุบินกลอนสวดดี จนกระตุ้นให้มีการยกมาไว้ในวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้นในสมัยหลัง ๆ เช่น ในหนังสือประถม ก.ภ. หัดอ่าน ดังกล่าวแล้ว นอกจากรูปแบบที่ขึ้นต่อไปนี้แล้ว บทละครเรื่องสังข์ทองยังได้กล่าวถึงเรื่องสุบินทุกมาร สำหรับเด็กว่าในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ฯ นั้น ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่จะนิยมสักเรื่องสุบินกันในชามว่าง ดังนี้

.....เจ้าเจาหนอนดอนหนอนด้วดสุบิน เล่นลื้นละลอกยักลามนา
 ใจนาหันฟังฟังหัวเราะ น้องหัวอ่อนเพราะแจ้วเจ้ออยเฉือยฉ่า
 ไม่ทันถึงในสมุดหุคกินน้ำ สาวดเข้าอึกสักนิดยังติดใจ.
 (จากบทละครเรื่องสังข์ทอง ๓.๒)

หนังสือสุบินกลอนสาวดนี้ “ไม่ปรากรู้ชื่อผู้แต่ง สันนิษฐานว่าคงจะแต่งขึ้นในสมัย อัญชาตตอนปลายหรือต้นรัตนโกสินทร์^(๖) แต่ ดร.ชัยฤทธิ์ รักพงศ์ เห็นว่าแต่งขึ้นสมัยกรุงศรี-อัญชาตและแพรวหลาภมากในสมัยนั้นว่า “ปัญหาจึงอยู่ที่หนังสือสาวด (สุบินกลอนสาวด) นี้มี อยู่กับส้านวน ส้านวนที่แพรวหลาภอยู่ในสมัยกรุงศรี-อัญชาตนั้น จะเป็นส้านวนเดียวกันที่คณะกรรม-สัมปทานกของหอสมุดวชิรญาณได้เลือกให้พิมพ์เผยแพร่ในหนังสือวชิรญาณ ตอน 120 ประจำ เดือนกันยายน ๑.๕. ๑๒๓ (พ.ศ. ๒๔๔๗) และในสมุดไทยชั้นพันที่นกรศิรธรรมราหลาภ ๆ ฉบับหรือไม่”^(๗) แต่อย่างไรก็ตามเรามิอาจจะสันนิห์ทิทราบได้ว่าฉบับใดเป็นฉบับสมัยกรุง- ศรี-อัญชาต ในขั้นนี้เราเพียงรู้ไว้ว่าหนังสือสุบินค้าก้าพย์ หรือกลอนสาวดนั้นเป็นหนังสือที่ แพรวหลาภมาก รู้จักกันทั่วไปทั้งเด็กนักเรียนและผู้ใหญ่สมัยกรุงเทพฯ ตอนดัน และได้นำมา เป็นแบบเรียนสำหรับเด็ก ๆ จนนั่นต้นฉบับจึงแพรวหลาภมาก

4.1 ธรรมเนียมการประพันธ์

หนังสือสุบินทุนารกลอนสาวด ประพันธ์เป็นก้าพย์ตลอดเรื่อง จึงเรียกว่าก้าพย์เรื่อง สุบิน หรือ สุบินทุนารกลอนสาวด ก็มี เริ่มต้นด้วยการไหว้ครุฑามฉบับของวรรณกรรมไทย ใน การแต่งไม่อ้างจะสรุปได้ว่าแต่งเพื่อให้เป็นแบบเรียนสำหรับเด็กอ่าน เพราะการค่าเนินเรื่อง ก็คือ วิธีการเรียนเริงก็ตี “ไม่มีส่วนใดส่วนใดที่จะส่อให้เห็นว่าใช้ค่าความค่าที่บกความจ้า-ยะก แต่ถูกประพันธ์ ขึ้นเพื่อเรื่องเป็นสำศัพ แล้วไม่มีส่วนใดส่วนใดที่จะแสดงให้เห็นว่าได้สอนวิธีอ่านเขียน แต่การที่นำมา ประกอบเป็นหนังสือฝึกอ่าน เหมือนหนังสือเสริมประสบการณ์นั้นเพราะเนื้อเรื่องรักใจเด็ก มากกว่าส่วนอื่น ๆ และเป็นหนังสือประเภทก้าพย์ หมายความว่าการอ่านของเด็กที่ชอบลีลา จังหวะอันเป็นปัจจัยสำคัญอึกประการหนึ่ง ที่นิยมนิยมเป็นหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ใน สมัยโบราณ

ถ้าเราไม่วิธีการเรียนเริงเรื่องสุบินทุนารกลอนสาวด ไปเปรียบเทียบกับก้าพย์พระไชยสุริษา (ของ สุนทรภู่) แล้วจะเห็นได้ว่าก้าพย์พระไชยสุริษานั้นคุ้มครองเด็กมากกว่าแพรวหลาภ ที่จะเรียนเริงให้เป็น หนังสืออ่านสำหรับเด็กมากกว่าแพรวหลาภค่าเนินเรื่องด้วยคำนำเป็นหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ใน สมัยโบราณ

(๖) สมบัติจารุวน สุนทรภู่, วิเคราะห์แบบเรียนไทย, (ม.รามคำแหง, ๒๕๒๕) หน้า ๑๘

(๗) ดร.ชัยฤทธิ์ รักพงศ์, “วิจารณ์เรื่องสุบินค้าก้าพย์”, ศตป่าก ปีที่ ๑๕ เล่มที่ ๒ (ก.ศ. ๒๕๑๔), หน้า ๕๓

ก. ก ไปหาแม่เกย ชั้นสังคมจะต้องกล่าวไม่พบในหนังสือสุบินทุมรา

4.2 วิเคราะห์หนังสือเรื่องสุบินทุมรา

หนังสือสุบินทุมรามีการเรื่องเด่นเหมือนกับการปููกฝังคิดธรรมให้แก่เด็ก ต้องกล่าวแล้วอิกประการหนึ่งการที่มีตัวเอกของเรื่องเป็นเด็กย้อมน้ำส่วนเริ่มให้เด็กเข้าห้องอิกประการหนึ่ง และบทบาทของตัวละครนั้นกวนเรียนอยู่ในเรื่องของครอบครัว คือ ห่อ แม่ สุก ฉะนั้นเด็กๆ จึงสามารถเข้าถึงเรื่องราวได้ดีกว่า เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว อิกประการหนึ่งชี้ว่าครอบครัวของตัวเอกคือสุบินทุมราตนนั่นจะเป็นแบบอย่างของเด็กที่ไฟในทุกสิ่ง ซึ่งก็ 2 ประการนี้จะได้อภิปรายต่อไป

1) โครงเรื่อง มีเรื่องราวโดยสรุปว่า สุบินเป็นลูกชายพราวนป้า พ่อตายจากไปปั้งแต่เด็กๆ แม่อย่างให้สุบินยังคงอาชีพพราวนป้า แต่สุบินเลื่อมมิสินพุทธศาสนาจึงบวชเป็นเณร แม่ไม่พอใจเพราะหากจนไม่มีการช่วยประกอบอาชีพ รันหนึ่งนางเห็นอยู่หลับไปพระยาณไม่ได้มา วิญญาณของนางไปป่านอก แต่ผลบุญของเณรสุบินช่วยนางได้ พระยาณจึงต้องนำวิญญาณมาคืนร่าง นางเข้าห้องไม่จึงเด้อให้เณรสุบินฟัง เณรเทพน์ไป proclaim ในการที่สุดนางจึงบวชเป็นชีพราวนเรื่องดึงพระเจ้ากุญสารวัตติและชาวบ้านทุกคนจึงพาภันเข้ารักษาบุญ ครั้นโตรเข้าห้องเจ้ากุญสารวัตติจึงบวชพระให้เณรสุบิน ด้วยอนาคตสืบต่อสามารถช่วยฟื้นฟื้นศักดิ์ไปเตาขุนในสารร์ได้ ส่วนแม่ผู้เป็นมารดาภัยไปสู่สารร์ที่เข่นกัน

การที่โครงเรื่องเป็นเรื่องที่เก็บข้อมูลในครอบครัว และศิวะเอกของเรื่องเป็นเด็ก ซึ่งสามารถสร้างกุญแจความดีชนช่วยพ่อแม่ได้ ยังเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในสังคมสมัยโบราณ ฉะนั้นเด็กนักเรียนจึงชอบและอยากรอเรียนแบบประการหนึ่ง อิกประการหนึ่งเด็กนักเรียนสามารถเข้าถึงเรื่องราวและเข้าใจเนื้อหาต่างๆ ได้โดยไม่ยากนัก ฉะนั้นเรื่องสุบินทุมราจึงเป็นเรื่องที่เหมาะสมสำหรับผู้อ่านวัยเด็กอย่างยิ่ง

2) บทประพานพจน์ (ไห้วคร) การให้วิเคราะห์หนังสือสุบินทุมราตนนั้น ไม่ได้แสดงว่าเด็กนักเรียนต้องเข้าใจให้เด็กอ่าน และไม่มีส่วนใดที่จะกล่าวถึงเด็ก แต่ได้บอกไว้ว่าจะแต่งนิยายตามสติปัญญา ฉะนั้นจึงเชื่อได้ว่ารัตตุประสาท์เดิมของผู้แต่งนั้น แต่งขึ้นมาเพื่อเป็นนิทานนิยายอันเกี่ยวเนื่องด้วยศาสนา แต่ภัยหลังผู้อ่านเห็นว่าเหมาะสมกับเด็ก คือเด็กๆ สนใจ เพราะมีลักษณะกระตือรือร้น และเนื้อเรื่องเหมาะสมดี จึงนำมาเป็นหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ จึงเป็นเหตุให้ต้นฉบับสุบินทุมราแพร่กระจายอย่างกว้างขวางตั้งแต่เด็ก ขอยกตัวอย่างบทไห้วคร ดังนี้

○ หัดดึงตัวมังคุม	ขอประนันช์ตนเนื่องเดียว
สับน้ำเข้าคือเทียน	บริสุทธิบูชา
○ วนนาทกงจกร	มีถายสักขณ์ทั้งซ้ายขวา
ประเสริฐงามหนักหนา	ยิ่งกว่าเจียนด้วยน้ำทอง
○ ห้าให้วพระชนครี	สร้างบารมีมากที่สุดของ
หวังจะไปโปรดโลกทั้งสอง	ให้พ้นจากลัคนาก
○ ให้วพระปัญกรรม	ธันลักล้าพันธุ์ปัมมย
พระสุตรพระวันยัช	พระบรมมต์มหากาฬลือตรา
○ ให้วพระอริยสงฆ์	ธันท่านทรงชั่งสักษา
หวังจะไปโปรดผุ่งประชา	ให้อบู่สุขเข้าเริ่มฤทธิ์
○ ให้วแก้วทั้งสามดวง	ธันให้เกิดลักษณะคง
ขอสวัสดิ์เดชาผล	มีนกเข้าทุกเพราะฯ
○ ให้วคุณพระอุปัชฌาย์	ปีกุณาราชาทั้งหลาย
เมตตาคือว่าให้	เข้านี้ได้ชั่งธรรมชาติ
○ ให้วคุณทุกท่านเข้า	อยู่เหนือนอกล้านปีกเกศฯ
ให้ยกอันนิคมา	ขอให้ไกกลอยต์ไกลักษณะ
○ ขอแยกล้าความทุกข์ให้ก	อุบติไว้คงที่ตลอดกาล
ซกแฉลงเรื่องนิยาย	ตามสติปัญญาไม้

จะเห็นว่าผู้ประพันธ์ได้เข้าใจได้ว่าจะประพันธ์ขึ้นเพื่อให้เด็กอ่าน แต่ท่านประพันธ์ขึ้นเพื่อที่จะให้เป็นธรรมนิยาย ตามสติปัญญาของท่าน

3) สอนหลักธรรม นอกจากจะดำเนินเรื่องไปตามโครงเรื่องแล้ว ผู้ประพันธ์พยายามสอดแทรกหลักธรรม ซึ่งเป็นธรรมเนียมของการประพันธ์ธรรมนิยาย เช่นได้กล่าวถึงมนุษย์ที่ได้รับวินัยกรรมในนรก เพราะนาปประจำฤติพิศศล ดังนี้

- โลกนาลอกล้าวคำ ว่ามนุษย์ที่กรรม ม้องค์ห้ามประการ จ่าสตอร์สักการพิธี พิจลูกเมียท่าน มนุสค์ทำชาติ กินเหล้าวารี
- แล้วถ้าหากหัน เป็นศีลของค์สัน พึงรู้คด นาปตัวมีสาม นาปปากมีสี่ นาปจิตกัน ทั้งสามประการ
- นาปตัวสามนั้น คือเที่ยวม่าฟืน ผุ่งผุ่งสัตว์ทั้งป่าแพ เรตอคสักตัว อกซังวังทายน บุคคลเมียท่าน กอคุณลุบคลำ

○ นาปปากมีสี่ คือกล่าวว่าที่ มุสาโลล่า เจรจาหayan บักลัวเกรกรรม
พุคคลกคณองค์สำคัญสืบเนื้อคheads

○ นาปปิตมีสาม ก็ใจหมายหมาย มุ่งแต่จะเอา ผูกเรือยกไทย จึงโปรดเปลี่ยนมา
ใช้คิดใจเช่น สงสัยศาสนา.....ฯ

4) คำนิยมของสังคมสมัยโบราณ เป็นความเชื่อของคนไทยซึ่งอิงอุบัติภูมานะ
ที่ว่าคนเมื่อทำชั่วบนโลกจะขอไว้ในแผ่นหนังหนา ถ้าทำดีทำกุศล บนโลกจะขอไว้
ไว้ในแผ่นทองคำ คำนิยมดังกล่าว ยังดือกันอย่างมั่นคงในสมัยที่ประพันธ์สุนันทกุਮาร ดังนี้

○ ศรีธรรมนานะ แลเห็นรูปพระ เก่ารำเครื่องของ
ปฏิสังขรณ์ ลงรักปิดทอง มีทั้งงานฉล่อง ทำการสืบไป

○ แม้วางสร้างวัด ปลูกตั่งปฏิบัติ ทำขึ้นให้ใหม่
สร้างพระเพทาย การเปรียญหลวงไตร สร้างศูนย์ไว้ อกิจกรรมคัมภีร์

○ สร้างพระพุทธชูป พระธาตุสูป ถือบัวเบตี้
สร้างกระถางดอกไม้ ถวยพระชนเสื้อ สร้างส่วนถวายชี มีทั้งอ่างสระ

○ สร้างหอระฆัง ธรรมสถานเตียงตั้ง บลูดสักบรรจง ตั้ครูปเจ้า
ศรีษะทรง ตัดเป็นรูปหนังส์ ห้อยไว้ขาดคล้อง

○ สร้างบ่อสำหรับ บุคคลประปุกตุถู ปลูกบุญตัวหลัง สร้างโรง-
บังสุกุล ไม้แก่นเข็มพวง หมุนทางทึ่งปวง ให้เดินเพลินใจ

○ ยกเสาสะพาน ใส่ร่อครีบกาน ให้กานคนใต้ แล้วปูอุกเศา
ให้กานอาศัย ปลูกต้นไฟฟ้า ต้นไม้มีผล

○ เหล่านี้ใจบุญ เอาชาดหรุคุณ เอียนชื่อทุกคน ลงแผ่นทองคำ
ชาฝ่ายกุศล อายุให้แปลกปัน นาญชีมีชา.....ฯ

4.3 อกิจการเรื่องสุนันทกุุมาร

จากการศึกษาเนื้อหาในเรื่องสุนันทกุุมารแล้ว พนวจแก่นของเรื่องนั้นมุ่งที่จะให้แนวคิด
แก่ผู้อ่านในการทุกคุณธรรม ตามหลักการของทุกศาสนา จึงเห็นว่าเรื่องสุนันทกุุมารเป็นวรรณกรรม
ของชาวยอดเยี่ยงแท้จริง คือให้ทัศนะอันกว้างแก่ผู้ใดในศาสนา ที่จะอัดแน่วในการประพฤติ
ปฏิบัติตามทุกคุณธรรม ฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกประหลาดถือไว้ก่อนการเรื่องนี้จะอุทิสเรื่อง และ
แพร่กระจายอยู่ในกลุ่มชาวบ้านและชาววัด เด็ก ๆ ที่ໄฟไนการศึกษาจะต้องเล่าเรียนจากสำนักด
ในสมัยโบราณ ครุซึ่งเป็นพระภิกษุจึงนำเรื่องสุนันทกุุมารมาเป็นหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์
และคงประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง คือเด็ก ๆ ชอบอ่าน มีความพึงใจที่จะอ่านเรื่องนี้ เพราะว่า

1) แต่งเป็นกลอนสาด มีลักษณะคล้องจองของสัน ๆ เหมือนกับกลอนประกอบการเล่นของเด็ก ๆ เช่น สำรั่งมะเขือเปร่า หรือ รีข้าวสาร หรือ แมลงมุมอ่อน ขุ้นหลังคา เป็นต้น

2) ตัวเอกสารของเรื่องคือ สุบินทกุณาร เป็นเด็กและมีใจฝึกสอนอย่างมั่นคง เป็นวีรบูรุษในความเชื่อของเด็ก ๆ ที่อ่านหนังสือ อันเป็นสิ่งเรียกวิเคราะห์สันนิษฐานที่เด็กนักเรียนที่อ่านอึดอัด

3) ตัวละครส่วนใหญ่เป็นบุคคลในครอบครัว ซึ่งเด็กนักเรียนที่อ่านย่อมมีจินตนาการและมีความรับรู้ในเรื่องราวได้ดี

4) สอดแทรกหลักธรรม ซึ่งชาวบ้านชาวรัตติพึงใจให้จะสอนสั่งถูกต้องด้วยความเชื่อถือ จึงมีความพึงใจที่จะให้บุตรหลานของตนได้ศึกษา

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าหนังสือสุบินทกุณาร ไม่เพียงแต่เป็นธรรมนิယาย แต่ยังหมายกับความเชื่อของเด็ก ๆ ได้ดี และเรียกให้เด็ก ๆ สร้างวีรบูรุษประเสริฐของตนในทางดี ทางถูกต้องตามโลกธรรมคุณของคนไทยในสมัยก่อน ที่ที่เป็นชาวเมือง ชาวบ้านและชาวรัตติพึง ชาวบ้านและชาวรัตติพึง

5. ประถมมาลา

หนังสือประถมมาลาเป็นหนังสือแบบเรียนสำหรับเด็กญี่ปุ่นหน้าในสมัยกรุงเทพฯ ตอนต้นและเขียนกันว่าเริ่มใช้กันในสมัยรัชกาลที่ 3 หรือก่อนหน้านี้แล้วน้อย ผู้ประพันธ์หนังสือประถมมาลาหนังสือกันว่าพระภิกขุ มีนามว่า “ฟุ๊ง” หรือ “ฟิง” และได้ตั้งสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่พระเทพไม่ดี วัดราชบูรณะ พระเทพไม่ดีองค์นี้ได้มีส่วนร่วม แต่งจารึกวัดเขตพุนสมัย ร. ๓ ซึ่งให้เห็นว่าทำนองเป็นกิ่งสำหรับของหนังสือในสมัยนั้น ดังมีหลักฐานอยู่ในคำนำของกรมศิลปากร ว่า

“ผู้แต่งหนังสือ ประถมมาลาที่นี้ กล่าวกันว่าเป็นพระภิกขุ มีนามเดิมว่าฟุ๊ง หรือ ฟิง ตั้งสมณศักดิ์ที่พระเทพไม่ดี สถาิต ณ วัดราชบูรณะ จึงเห็นใจว่าได้แต่งขึ้นสมัยรัชกาลที่ 3 ก្នู รัตนโกสินทร์ เพราจะปรากฏชื่อพระเทพไม่ดีในบรรดาภารกิจฝ่ายสมณะ ๑๑ รูปผู้แต่งจารึกวัดเขตพุนฯ ควรปฏิสังขรณ์รัตนนี้เป็นการให้ญี่ปุ่นในสมัยรัชกาลที่ ๓ ดังปรากฏในร้ายบอกเรื่อง (ประชุมเจริญวัดเขตพุนฯ เล่ม ๒ หน้า ๗๘-๗๙) ว่า “เสนอสมบัติปรากร ผู้นิพนธ์ขอเนื้อรัช เลขจารึกศิลป์ ข้างคดามสมณะ สมเด็จพระสังฆราช ปั้นปราหมณ์ท้าวทิศ กรมนุชิตบรรพชา พระบุทธโภษยา-พระมหาชนก เทพไม่ดีริษากศ์..... นับตั้งสิบหก โดยเศษสิบ สิบเอ็ดครั้วมรรณา^(๘) แต่บทประพันธ์ที่เจริญในวัดเขตพุนฯ นั้น ปรากฏนามท้าว (พระเทพไม่ดี) เพื่อยังแห่งเดียว ฉะนั้นจึงน่าจะคิดไปได้ว่าทำนองเป็นผู้ช่วยสมเด็จกรมพระปรมานุชิตฯ เพราปรากฏในร้ายบอกเรื่องตอนต่อมา

^(๘) กรมศิลปากร, “ทำนองหนังสือประถมมาลา”, ประสอน ก.ภ. ประสอน ก.ภ.หัดอ่าน, ปฐมนิเทศ แบบเรียนหนังสือไทย, (ศึกษาปัจจุบัน), 2513) หน้า 101.

ว่า “โภคภัณฑ์ทรงพระศรีสุธรรมราชนิด กรมนุชชาญกระวะ พระเทพไม้ที่สงมห่อง
จำลองพจน์ร่องนา”^(๙)

แต่ถ้าจดตามการที่ท่านได้ประพันธ์เรื่องประดิษฐ์มาลานี้ แสดงว่าเป็นผู้ช่างนาอยู่ใน
เชิงกวีอย่างยิ่ง เพราะการที่จะเรียนเรียงแบบเรียนที่ก่อตั้งถึงกฎหมายที่ทางค้านอกราชีชีวิน น่า
จะเรียนเรียงแบบความเรียงอธินาย แต่ด้วยท่านต้นผู้ดินเชิงกวีจึงได้ประพันธ์เป็น ก้าห์ หรือ
เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กอลอนสวัต และจากการค้าแนวเรื่องได้ตามลำดับความบากง่าย อธินายได้
กระซับไปความเหล่านี้ย้อมแสตนให้เห็นว่า ท่านเป็นกวีที่มีความช่างนาอยู่มาก จนได้รับความไว้วางใจ
จากสมเด็จกรมพระปรมานุชิตฯ ร่วมกับประพันธ์ค้าขายเริ่กค์เชตุพน ซึ่งถือว่าต้องเป็นผู้ที่สมเด็จ
กรมพระปรมานุชิตฯ เชื่อดื้อและยอมรับความสามารถ

๕.๑ ธรรมเนียมการประพันธ์

หนังสือประดิษฐ์มาลากล่าวว่า ทรงเป็นบทร้อยกรองทั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง สำนักหอยู่จะค้าแนว
ด้วยก้าห์ (ขาน ฉบับ และสุรุ่งคุณก์) ที่เรียกว่า กอลอนสวัต แต่ก็มีหมายthonที่เขียนเป็นโคลง
และผันท์ โดยเฉพาะในส่วนที่อธินายเรื่องผันหลักษณ์ เนื้อหาโดยทั่วไปนั้นเน้นกฎหมายที่ของ
อักษรวิเชียร์สักการเรียนการอ่านคำไทย หลักไวยากรณ์ภาษาบาลี และหลักการแต่งค้าประพันธ์
ไทย ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดนั้นผู้ประพันธ์ได้อธินายโดยใช้คำประพันธ์ ‘ไม้อธินายแบบความเรียง
ทั่วไป’

จะนั้น ธรรมเนียมการประพันธ์ซึ่งต่างไปจากแบบเรียนเล่นอื่น ๆ ที่นิยมอธินายกฎหมายที่
ด้วยความเรียงร้อยแก้ว แต่ท่านเรียนเป็นร้อยกรองอธินายกฎหมายที่ต่าง ๆ ทางภาษาและ
อักษรวิเชียร์ นอกจากนั้นท่านยังสอนเด็กอยู่เป็นตอน ๆ ไปด้วย จึงเห็นได้ว่า กวีผู้ประพันธ์
มีความสัมพันธ์ในเรื่องกิโนพันธ์อย่างมาก ที่สามารถอธินายให้เด็กเข้าใจได้จากค้าประพันธ์ ลัง
ปราภูอยู่ในคำน้ำข่องกรมศิลปกรว่า “....ทั้ง ๆ ที่แต่งเป็นแบบเรียนชั้นนับว่าเป็นหนังสือ
ชนิดค้าขาย ผู้แต่งต้องหาไว้หารและถือคำอธิบายให้เข้าใจอย่างสำคัญ ซึ่งค้ากอลอนตอนแม่
ก.กา ต้องใช้คำในเชิงพวก ก.กา หรือไม่แม่ ก.ก ที่ต้องหาคำน้ำให้ได้แต่ในแม่ก.ก แม่ ก.กา เป็นต้น
แม่กระนั่นก.บึงแต่งกอลอน (ก้าห์) ได้ไฟเราะส่งความเด่นชัดตัดต่อ นับว่า ท่านเป็นกวีที่
สำคัญยุ่งนั่ง เสียค่ายแต่เวลาเนี้ยงนิสานารถทราบประวัติอย่างอ่อนของท่านผู้นี้เห็นชี้ไปกว่านี้ได้
ว่า ได้ไฟเพาะหนังสือประดิษฐ์มาลานี้เล่ากิจเข้าใจช่วงน่าจะได้อ่านว่าความรู้แก่กุลบุตรในสมัยนั้น

(๙) เรื่องเดียวกัน, หน้า 101, จังดึงประชุมเริ่กค์เชตุพน เล่ม 2.

- ជាតិ ទាបដី និងសម្រាប់ជាតិ និងការរាយ នៅក្នុងប្រព័ន្ធលើកក្រុងក្រោម
- ① ស្រុកលាក់ខ្លួន ស្រុកតុលាក់ខ្លួន នៃប្រព័ន្ធលើកក្រុងក្រោម
 - ② ភាគីអាមេរិក ចិន ឥណទាន កាម្ពូជា នាមីការកំណត់សំណង់
 - ③ ក្រុងក្រោម ឬក្រោម ក្រុងក្រោម ការគិតផលរបស់ការ ការបែងចាញ់ការ
 - ④ ក្រុងក្រោម ក្រុងក្រោម ក្រុងក្រោម ការរៀបចំការងារ ការរៀបចំការងារ
 - ⑤ ក្រុងក្រោម ឬក្រោម ក្រុងក្រោម ការរៀបចំការងារ ការរៀបចំការងារ
 - ⑥ ក្រុងក្រោម ឬក្រោម ក្រុងក្រោម ការរៀបចំការងារ ការរៀបចំការងារ

ចុងក្រោម នាមីការកំណត់សំណង់

มาแล้วเป็นจำนวนมาก many และเพร่หลายไม่น้อย.....”⁽¹⁰⁾

วิธีดำเนินเรื่องนี้ท่านเริ่มต้นจากจ่าย ๆ ไป ก็ขอขบขยกกฎหมายท่องแม่สะกัดต่าง ๆ จาก ก ก ฯ ชนถึงเมืองเกย อธิบายตัวสะกด แบ่งพื้นที่ชุมชนเป็นไตรยางค์ การใช้เครื่องหมายต่าง ๆ การใช้ ก ย ศ และการใช้ ๑ ๒ เป็นต้น ในตอนท้ายจะกล่าวถึงหลักไวยากรณ์ภาษาบาลี และผู้ที่หลักษณ์ สิ่งที่ท่านดำเนินตามธรรมเนียมการประพันธ์ไทยก็อ ให้วัครุ และตอนจบได้บอกออกคำให้ันกประชัญชากันก ใจเมื่อผิดพลาดและบอกสรุปคุณของหนังสือประ楫นมาลาไว้เลิกน้อย

5.2 วิเคราะห์เนื้อหาประ完全不同

1) ແນ່ກ.ກາ ໄກສູງ ແລະ ແກງປະສະ ຕອນທ້າຍສອນໃຫ້ຂະມັກເບີມັນເລຳເຮືອນ ຕົວຢ່າງ	
○ ຂ້າ ຂ ພະຮະຄາ	ແຕ່ ກ ກາ ມາແກ້ໄນ
“ໄຟ ແລະ ໄຟ”	“ໄຟ ໄຟ ອໍາໂຄເດ
○ ຂ້າ ແລະ “ ”	“ ” ມີທີ່ຂະເນ (ກະເນ)
.. ແລະ ເມື່ງ	ເລົາດູເລົ້າທີ່ໃສ່ໄສ
○ ອໍາຍໍແລດຕ່າປ່ລໍາ	ວ່າແຕ່ເຕາປ່ລໍາປ່ລໍາໄປ
ຕາດູໃຫ້ຮູໃນ	ເລົ້າທີ່ໃຫ້ແນ່ແກ້ຕາ
○ ອົບເຫດລໍາເພົ່າຜູ້ດີ	ໜຸ່ມເນີໃຫມະນາ (ໄມທນາ ?)
ອໍາຍໍເອນາເພົ່າກາລາ	ກຽງຈູວ່າຈີໃຈກາ
○ ໄກດູນໍ່ມີເມື່ງ	ບໍ່ໄດ້ຕົມໄຟໃຈ
ແຕ່ເຫັນເຫັນກິທກຳ	ເລົ່າກ່າວ່າໄມ້ວິວອ

รูปที่ 15 อธิบายการอ่านเครื่องหมายต่างๆ ในหนังสือประดิษฐ์.

○ ຮູ້ສັນຍົບໃຫ້ວ່າ
ປະຕິມີໄຈກອ
ພອເພດາເຂົ້າມາຕ່ອ
ໄມ່ຢ່ອທັດຄຸມງົງ....."

2) ແມ່ນ ອື່ນາຍຕົວສະກຸດແມ່ນ ກນ (ດ ລ ທ ແລະ ຖ) ແລະ ເກົ່າງໝາຍຕ່າງໆ ຕັ້ງນີ້
○ ພັນຖື ' " " ວາທີ ເປັນທີສໍາຄັງ 11

ໄກວ່າກວາງູໄຟສິ່ນ " ○ ຊ (11)

○ ○ ອຸ່ນດັນ " ອຸ່ນບຸນ ອນຸສັນຊີສາරຄວີ ເຂັນສົ່ນຮະບະນິ້ນ
ກີອວ່າສ່ວນນີ້ ສ້າວ່າຂອດດີ ວິຊີສັນໄຈ

○ ອ່ານວ່າຫາດູ ດ້ານີ້ " ມີອຸ່ນທີ່ໄດ້ ໃຫ້ອ່ານຄຳນີ້ນ
ກະບັນປັບໄວ ຈະເຂັນຄຳໄໝ ພອດີ່ຫຼູກ

○ ໜ່າມອຸ່ນຄຳວ່າເກີນ ແລະ ຄຳວ່າແປັນ ວ່າເບີນນີ້ນາ
ກວາໄສໄມ້ນີ້ນັ້ນ ກະບັນວາຈາ ແມ່ນໄມ້ມີນາ ອ່ານວ່າຫຼັກທີ່

○ " ນີ້ໄຊຮີ ດ້າທ່ານເຂັນໄວ ທີ່ໄດ້ກີດີ ທ່ານວ່າອ່າຍ່າອ່ານ
ສຽງພາບນາຄູ່ ກໍາຄວາມຄ້ວນດີ ມີໂຈຊົນດາ

○ ເຂັນໄວໃຫ້ເກີນ ແຕ່ພອດີ່ໄດ້ແປັນ ກໍາສອນກລອນມາ
ດີກີນີ້ກີນີ້ ໃຫ້ຫຼູກສາງ ເພີຍບລດກັນຫາ ຈິນຄາມດີ....."

(ໃຫ້ອຸ່ນດັນບັນດານີ້ອຸປະກອນທີ່ 16 ຈະພວ່າເຂັນຕ່າງປຶກປັບຈຸບັນມາກ ເກີນ ພອ ເຂັນ ກ)

3) ແມ່ນ ອື່ນາຍຕົວບ່າງແມ່ນ ໂດຍເຂັນເປັນຄຳສົ່ງສອນໃຫ້ຕີ່ງໄຈສຶກຍາເລົ່າເຮັນ ແລະ
ອື່ນາຍເວັ້ງໄຕຮຍາງສີ ພຣອມທົ່ງຜົນເສີບງວຽດບູກຕີແລະ ການຜົນເສີຍ ທ.ນໍາ ຕົວບ່າງ

○ ແຕ່ ກ. ຈນ ດ.ອງຈໍາ 44 ກໍາ

ແຈ້ງທີ່ໄວ້ທີ່ກາງ

○ ແນ່ວນນັ້ນເປັນເປັນໄຕຮຍາງສີ ກີອສູງທ່າກຄາງ
ຂະວາງໄວ້ລົງຈົງທຶນ

○ ພ ຂ ຂ ຖ ຕ ທັງ ພ ປ ທ່ານໜ່ວງ
ສອນສົ່ງວ່າສູງສໍາເນົາຍ

○ ສ ຕ ນ ກັງ ນ ຕ່ອເຮັນ 11 ສໍາເນົາຍ
ນີ້ເສີຍກີສູງເໜີອຸ່ນກົນ....."

(ອ່ານຕ່ອນໃນຮູບທີ່ 16)

(11) ອ່ານວ່າ "ພັນຖື ເອກໄກທີ່ ງົດວາທີ່ ເປັນທີ່ສໍາຄັງ "ມີມີລາຍໄມ້ມີວັນ ໄກວ່າກວາງູໄຟໄປນີ້ ເປັນການູ້ໄອງມັນ ວິສະຮະນິ້ມ
○ ຜ່ອມັນອຸ່ນດັນ ທີ່ມີຫຼູກສັນຊີສາරຄວີ....."

(ดูภาพต้นฉบับลายมือรูปที่ 16 เป็นเนื้อความต่อจากตัวอย่างทั้งต้นนี้ ให้สังเกตการเขียนระดับสูงที่ตามระดับเสียงด้วย เช่น รูปทางไก่, รูปกาลิญชัย)

4) แม่ กก กด กน อธิบายตัวสะกดแม่ กก แม่ กด แม่ กน ว่าใช้พยัญชนะใดได้บ้างและบอกตัวอย่างคำที่ใช้ตัวสะกดแม่ต่างๆ เหล่านี้เพื่อให้เป็นตัวอย่าง เช่น อธิบายตัวสะกดแม่ กน ดังนี้

- กสบว่าปราวร ก ขนอบขนบ แม่กนนีนา บ ป สะกดแบบบทบัญชา ส่าหรับสารฯ สืบมาแต่บรรพ์
- พ ภ สองศัพท์ บทแบบฉบับ บังศัพเต็กสรร สะกดแทน บ ก็ได้เหมือนกัน แบบเบื้องเบี่ยงเป็น เร่งหนั่นสอนสวน
- มาตรแม้ແກນได้ เขียนอาจรุบให้ชัด ใจให้ไกร่กราญ ลิขิตสารศรี ขอบที่สมควร เจ็บญูขบวน ถึงวันสารฯ
- ศัพท์ว่าปราวร เทพไก่ไตรภพ ทานพนิกร มัตรภาพอนกพ เสพทรพย์ก้าพย์กกลอน สันเชพย์สคร รอญราพน์ชินนา
- มีหารสพ มนหารสพ อพยพวชา อุคลาภลงไลก ชาตุไขภารา นภาคลงหา อาศรพศุภกร.....ฯ

5) แม่กน ในแม่กนนี้ได้อธิบายการใช้พยัญชนะหัน (ร, ง, น, นน) แทนไม้ผัด หรือไม้หันอาทิตย์ การใช้尼克หัด และไม้มวนไม้มตาย ตัวอย่างดังนี้

- การใช้尼克หัด

- อนั่ง尼克หัด
เปลี่ยนแปลงแทน ไม้ได
 - คือคำว่าประชู่
尼克หัดสดตบบ
- หมู่บ้านที่ตลาดตีไฟ
เช่นมีใช้อบ่ายจวง
และ ชู่ นุ่ พระชู่ พล
ให้ฟังคลายของบ่าม.....ฯ

- การใช้พยัญชนะหัน

- แต่งนามตามสำเนียง
เขียนคำพอสำกัญ
 - หิรัญสุพรรณมี
อนรรค์บราhma
 - ใจยัธรรมรโณกาส
สมรรถศรรษาธรรมม
- หากร้องเรียกว่า ร.หัน
จะเข้ามั่นมองบ่าเกลื่อนคลา
อธรกนีแตกรรญา
ชรรค์มรรคาการรดาการรร
สรรพศานาสตร์ใจสวารย
หฤทธิ์ไม่พิงซ่า

บุคคลที่ ๑๖
ขอรับราชการพนักงานครัวและพนักงานต้อนรับในส่วนราชการ
พนักงานส่วนท้องถิ่น

- จะสรุปให้สั้นๆ พ้อ
เลือกตัดสินใจต่างๆ
 - ง น ก็ใช่ได้
ใช่ต่างไม่ผิดผัน
 - การใช้มีม่วน
 - หนึ่งใจร้ายไม่ม่วน
จักลอกเข้าลองสาร
 - ไฟใจให้ทานนี้
ไกรไกรร์แลขอใจ
 - ใส่กละสะวิวิบ
ใจดีในแลใช่ชง

จะเน้นบ่มีมากค่า
ที่ไม่สำคัญรักน
ใช่ใช่แต่ ร.หัน
กือ ตั้งนั่นนั่นตั้งนี่นา (ตั้งนั่นตั้งนี่นา)

ประชูประมวลแต่บูราณ
ตามอาจารย์บังศิริไป
นอกรีบมีแต่ใหม่วิส
ยันใจใช้อบั้งให้หลัง
หึงต่าใจได้แลให้ถุยง
ใช่ให้คงคำบังคับ.....ฯ

๖) แม่เกย กล่าวสรุปเรื่องราวด้วยได้กล่าวมาตอนต้น “แล้วให้นักเรียนหนุ่มสาวเข้าห้องทดลองทุกแม่ การใช้เครื่องหมายประดับอักษร และคำเป็นค่าตาย เป็นต้น ในตอนท้ายแม่เกยได้สอนอังกฤษรวมทั้งแบบต่าง ๆ และยกตัวอย่างอักษรเลขดังนี้

- ເມືກັງກຸ່ມ ໃຊ້ຕ່າງອຸ້ມ ໄກສູງດີ ຕ່ານເອົດ
ມີຫຼັດທີ່ ວິສະຍຸນ້າ ດີຕ້ວນກວດວິລ
 - ຂ່າງໄນ່ຄົດໃຫ້ຮັບ ຂ່າງໄອືອ ລື້ຖີ່ເປັນພິນຖຸ
ຂັບຄູງຄູ່ຕ້ອງ ຕ່າງໄອງຍິນ ຂອາພາສັນ ເສື່ອງສົ່ນສາງ
 - ອົກມຽ ອະລາ ສົກ ດານທິ ດອນກ ອ ທີ່ ຕາກຈົນຂະ ສົກ ມັນກຣະວິ
ທີ່ ມີ ປຸ່ອະ ຮັບ ຂໍ ຂໍ ວິໄ ຂໍ ນິໄ ນິໄ ດາບປິ ພະນ

อ่านว่า (อักษรเลข ๗๘๙๔๐๖๐๕ ๐๓๒๐๗๐๖๑ ๗๘๙๔๐๖๐๕ ที่มีปริชา รู้ไว้ใช่ว่า ใส่
บ่าแบบกาม, ให้ครูปตัณฑบุบถามีอยู่ปีที่ ๑๗)

7) อธิบายปัจจัยการพัฒนาแล้ว ในส่วนอธิบายปัจจัยการพัฒนาลินีค่าเดินเรื่องเป็นภาพชัดเจน และขยายไปอธิบายตึงแต่พื้นที่ภูมิภาค ๓๓ ศ้า สาระ ๘ เสียง แบ่งสาระเป็นเสียงสั้น (รรรรรร) และยาว (ก็จะ) ส่วนพื้นที่ภูมิภาคได้แบ่งเป็นโน้มระ อย่างระ และสีติด ชนิด กือเสียงก้องไม่มีก้อง และเสียงหนักเกลื่อนเบ้า บอกฐานการพัฒนาการเกิดเสียงพื้นที่ภูมิภาคทั้ง ๕ แห่ง ต่อจากอักษราระดับตั้งกล่าวแล้ว กืออธิบายการเข้าประยุกต์ตามปัจจัยการพัฒนาแล้ว เช่น วิถีตัดติ ลิงก์ ฯลฯ แต่ต่อไปนี้ไว้ก็ตามเป็นการกล่าวสรุป ๆ แบบช่วยความเข้าใจนักเรียนต้องเรียนกับครุณการซ้ำๆ แล้ว จึงให้หนังสือเล่มนี้

© புதைநிலை எடுத்த உதவை கூறுவதை விட அதே நிலை

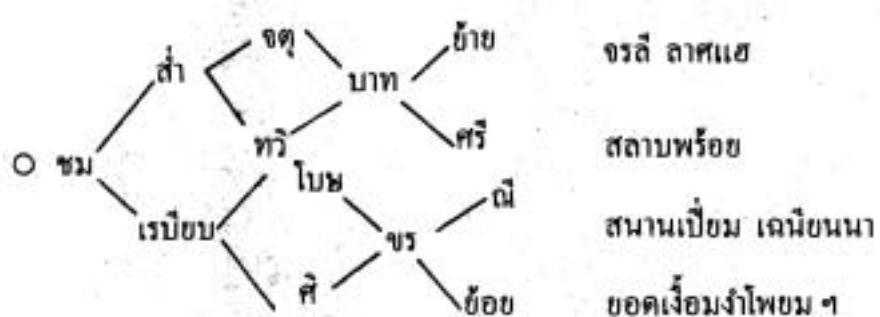
وَالْمُؤْمِنُونَ هُمُ الْأَوَّلُونَ مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ يَرَهُ اللَّهُ عَزَّ ذِيْلَهُ عَلَىٰ سَبَقِهِ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ يَرَهُ اللَّهُ عَزَّ ذِيْلَهُ عَلَىٰ سَبَقِهِ

เพื่อช่วยความจำในส่วนที่เป็นໄวยากรถบ้านสีดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็วและย่นย่อ มีเนื้อหาเพียงสั้น ๆ เท่านั้น

8) อัฒนาข้อกล่อง ในส่วนที่เป็นดันท์สักษาณ์นั้นอัฒนาไปคล่องสู่ภาษาพอย่างเดียว ก้าวประพันธ์ อันไม่ได้ก่อตัวถึง ส่วนตัวอย่างโคลงสั้นนี้ได้ยกโคลงกระทู้เป็นตัวอย่าง ๓-๔ โคลง ไม่ได้อัฒนา หรือให้ความละเอียดคิด ๆ มากนัก และมีตัวอย่างโคลงกลบทบทางโคลง ตัวอย่าง

กระหุ้สาม	○ ป่าพึงเสือ หนูไม้มากมูล
เรือพึงพาอ พาซูร	ชาตรีเต้า
นายพึงบ่าว บัวบูรณ์	บริ วารเนช
เจ้าพึงเข้า กำเข้า	ช่วยลั่นเสริชงานฯ

กลบทบกันได้

อ่านว่า

○ ชมน	○ ชมนส่างดุบากห้าย	จรสี ลาศแสง
เรบีบ	ชมนส่างทวินากศรี	สถาบันพร้อม
เรบีบ	ชมนเรบีบใบมชาติ	สถานเปี่ยม เจนียนนา
ตี	ชมนเรบีบศิษรย์ออย	บอดเคื่อมรำโพธยฯ

อักษรตัวน

○ ไมงไมกมระม่วงไม้ม	นุกมัน
ชาอกจิกแขงชวงชั้นหนน	จังจ้อ
ใหมนหินหิงหาขหัน	เหียงหาด
คุยเกี่ยมคำคุณก้อ	กุดเก้าแมคคงฯ

ทวารคริ่งประดับ

○ ช้านงเร่งดึง	ไข่มุก
๔ แต่งกายบีกี	เงื่อนผึ้ง
๕ สี สีดอตส่าหร์ท่า	ไข่มุก
๖ ทรัพนิกตรองใจให้	หากแมงจิรังษีฯ

๕.๓ อภิปรายหนังสือประดับมาลดา

ตามที่ได้อธิบายรายละเอียดในเนื้อหาของหนังสือประดับมาลดาแล้ว จะเห็นได้ว่า กว่าผู้ประพันธ์ให้ความสำคัญทางด้านกฎหมายที่ของอักษรร่วมมาก และเป็นเนื้อหาเชิงสรุปประเด็นสำคัญ ฉะนั้นจึงสันนิษฐานว่า กว้มีได้มีเจตนาที่จะแต่งหนังสือประดับมาลดาให้เป็นแบบเรียน อ่านแล้วเข้าใจง่าย ก่อตัวคือต้องการให้หนังสือนี้เป็นสรุปเนื้อหาข่าวความท้า นั่นคือนักเรียนจะต้อง เรียนจากหนังสืออื่น ๆ ก่อนแล้ว เช่น หนังสือประดับ ก.กา หรือหนังสืออินดามณี ครั้นเมื่อ พอ่านออกเรียนได้แล้วจึงมาอ่านหนังสือประดับมาลดา เพื่อทบทวนและทำความเข้าใจกับ กฎหมายที่ทางด้านอักษรร่วม โดยวิธีที่ค่อนข้างง่ายสำหรับเด็กสมัยนี้ ๆ เพราะว่าใช้การเรียนเรียง เนื้อหาสอดคล้องกับหนังสือแบบเรียนอื่น ๆ ในสมัยนั้น นอกจากนี้ยังช่วยการจำแก้เด็กได้มาก เพราะว่าเป็นกลอนสวด ซึ่งมีลิลิตาซึ่งระหว่างมาลดา ถึงแม้ว่าในหนังสือประดับมาลดาจะ ไม่ได้ให้รายละเอียดและแบบฝึกหัดก็ตาม แต่เห็นว่าเด็กนักเรียนอาจจะเลือกศึกษาราย-ละเอียดอื่น ๆ จากแบบเรียนเล่มอื่น และมาทบทวนความที่ในหนังสือเล่มนี้ ซึ่งจะเห็นได้จาก “เรื่องไม่มีม้วน” ในปีชุดบันครุยังนิยมกันมาให้เด็กในชั้นห้องเรียนอยู่ เพราะเป็นการยกตัวอย่าง ที่จะตัดต่อ “ได้เนื้อความ ฉะนั้นจึงจะสรุปได้ว่าหนังสือประดับมาลดาเป็นหนังสือกฎหมายที่ อักษรร่วม (หลักการเรียนการอ่าน) ภาษาไทยที่แต่งเป็นกลอนสวดทั้งเล่ม (มีโครงสร้างอยู่ต่อน อธิบายเรื่องผืนที่สกายน)

๖. ประดับอินดามณีเล่ม ๒

หนังสือแบบเรียนที่นิยมใช้กันมากในสมัยกรุงเทพฯ ตอนต้น คืออินดามณี ฉบับพระ-ไหรารัตน์ ภาษาหัลลัมเมื่อกรมหลวงวงศ์ศากิรราชสนิท นิพนธ์แบบเรียนเขียนมาอีกเล่มหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๒ (๑. ๓) ตั้งชื่อว่า “อินดามณี” ฉะนั้นจึงเรียกอินดามณีฉบับบุษยบานว่า “ประดับอินดามณี เล่ม ๑” และเรียกเล่มที่แต่งใหม่ว่า “ประดับอินดามณี เล่ม ๒”

ฉะนั้นหนังสือประดับอินดามณีเล่ม ๑ จึงไม่ถูกต่อออก (ให้ดูในบทที่ ๓) ส่วนประดับอินดามณีเล่ม ๒ นั้น เป็นการแต่งเลียนแบบอินดามณีฉบับพระไหรารัตน์ และแก้ไขให้ง่ายขึ้น เนื้อหาเน้นเฉพาะเรื่องอักษรร่วม (แยกลูก ตัวสะกด ไตรยางศ์ ผันเสียงภาษาญูก็ต) ส่วนเรื่องผืนที่สกายนี้

กล่าวถึงเลิกน้อยเฉพาะเรื่องโภคสงส์ จะเน้นจึงเห็นว่าหนังสือประณิชั่นตามที่ เล่ม 2 นี้ ก็คือ การแข่งขันอักษรในตอนอักษรวิชของหนังสือชั่นตามณีฉบับพระไหรัชบดี นั่นเอง เพื่อ สะความในการเรียนรู้ภาษาไทยเด็กๆ และสะความแก่ผู้สอนไม่ต้องแสวงหาแบบฝึกหัดอ่านมา เพิ่มเติม ประณิชั่นตามณีเล่ม 2 นี้ได้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2413 (ร.ศ. ต้นรัชกาล) พิมพ์รวมอยู่ท้ายเล่มหนังสือชั่นตามณีฉบับพิมพ์ของหนมอสมิง บางกอกแหลม⁽¹²⁾

6.1 วิธีการเรียนเรียง

การเรียนเรียงนี้ใช้วิธีอธิบายเป็นความเรียงส่วนใหญ่ มีภาพเขียนประกอบอย่างส่วนคือ ตอนอธิบายเรื่องตัวสะกด และ “ไตรยางศ์อย่างสรุป” ในส่วนที่เป็นด้านหลักจะมีน้อยกว่าเดิมมาก เพิ่มเติม ประณิชั่นตามณีเล่ม 2 นี้ได้พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2413 (ร.ศ. ต้นรัชกาล)

การดำเนินเนื้อเรื่องเลียนแบบหนังสือแบบเรียนอื่นๆ กล่าวคือ เริ่มต้นให้วิเคราะห์ตัวชี้ ผันท์ที่สำคัญที่สุด ต่อไปแยกอุกรามทั้งอักษรกล้าในแม่ ก.กา กก กง กด กน กມ และเกย และผันอักษรทุกตัวตามไตรยางศ์ อักษรกลางและตัวผัน ๕ เสียง (สามัญ เอก ໄ ทร. ชั่ว) ถ้าอักษรสูง และ ตัว ผัน เอก และ ໄ (สามเสียง) ส่วนการใช้ ศ ษ ສ และไม้มลายไม้มวน สรุปหลักเกณฑ์เขียนเป็นภาพเขียน ตอนท้ายเป็นการแต่งคำประพันธ์ มีตัวอย่างโภคสงส์ ร่าย และ การแต่งโภคสงส์

6.2 วิเคราะห์เนื้อหาในหนังสือประณิชั่นตามณี

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าหนังสือประณิชั่นตามณีเล่ม 2 นี้ประพันธ์ตามแบบหนังสือ แบบเรียนอื่นๆ จะนับการดำเนินเนื้อหาจึงไม่แตกต่างกัน เพิ่งปรับปรุงแก้ไขให้ก้าวทัดรด และสะความแก่การใช้สอนเด็กเริ่มเรียน เช่น

1) การแยกอุกรัตต์ตัวสะกด ใช้วิธีเดียวกับประณิช ท.กา ตั้งยกตัวอ่าย่างไว้ในเรื่องประณิช ก.กา ตอนต้นแล้ว ก็แยกตัวสะกดทุกแม่ กับพัญชนะทุกตัวทั้ง 44 ตัว

2) ไตรยางศ์และการผันเสียงวรรณยุกต์ เช่นเดียวกับประณิช ท.กา แต่เพิ่มรายละเอียด ในการผันอักษรกล้าและการผันอักษร นำ (ห. และ อ.นำ) มาอีกนิด ซึ่งในการผันอักษรกล้านี้ ในหนังสือประณิช ท.กา กล่าวไว้ย่อๆ เท่านั้น

3) สรุปหลักเกณฑ์ ในส่วนที่สรุปหลักเกณฑ์ใช้วิธีการเดียวกับหนังสือประณิชมาลากิจ อธิบายด้วยภาพข้อๆ เพื่อเป็นการช่วยความจำ หลักเกณฑ์นี้เป็นหลักเกณฑ์ทางด้าน

(12) ชนิต อยู่ไฟฟ์, “บันทึกเรื่องหนังสือชั่นตามณี”, ชั่นตามณีเล่ม 1-2, (ศิลป์บ้านบรรณาการ, 2513), หน้า 137.

หักหัวใจเข่นเดียวกันคือ นักเรียนได้ฝึกหัดอ่านตามแม่สะพานจนชำนาญได้แล้ว ก็ให้อ่านกฎหมายที่เป็นการอธิบายเหตุผลและข้อควรรู้อีกรั้งหนึ่ง ดังตัวอย่าง

- ผู้นิรนามบุกเบิก

○ อักษรทั่วสามหมู่สูงต่ำผันพาที	กำหนดครุซี่ช่วงชี้สามเสียงสำเนียงหันเพราžeชัวไม่มีตรีอันจิงแบ่งปีกุจะบรรหารจะน้าชูงถูกควรการถึงห้าเสียงสำเนียงหลายบรรดาอ้างว่าคำตายสำเนียงแปลกลประหลาดกรรมเป็นต้นยกเล่นบรรพ์ศรีพท์ชื่อนเดียวหาทีถูกอาชีชี่ชี้ไม่มีตรีมุกกันถึงไดคบบรรยายจะชูงน้าศิว่าต่ำกลاشย์ก้าไดดังขันดาประสาห์ไม่มีตรีเข้าประทับลงทึ่งคำเป็นและคำตาย.... ฯ.
○ หมู่กกลางนั่นผันห้ากอบกับประศักดิน	
○ เหดุแห่งอักษรสูงจิงผันก้าไข่ขาณ	
○ ประการหนึ่งอักษรกลางไม่มีตรีประตับกลاشย์	
○ เหมือนค่าว่า ใหะ ก็อกการีสไม่มีตรีผัน	
○ สูงต่ำสองหมู่ไฟรเหดุสองอักษรนี้	
○ อนึ่งอักษรสูงกลับสูงสำเนียงกับป่วย	
○ จึงห้านมให้อาอักษรสูงต่ำคง	

– ໃຫ້ນິກທີຕ

○ เหตุใช้คำห้าม
ต่างต่างก็มีประ-	ข้อควรแทนในวัวงา
กฎหมายประกอบด้วย
และ ชี้ บุคคลที่
○ เมล็ดคำว่า จี ทุ่ง
เป็น ง ปัน น สามาน	และ ชี้ บุคคลที่
ความว่า นักห้าม ให้เป็น ง และ น ระกด เช่น ชี กง และชุมนุม)	ระกด กง ระกด กน

- ព័ត៌មានរបស់ នាម នាម នាម

- ○ ตัวสะกดหน่วยกัดหลาย
ชื่อ ภูริษา นุกรรณ บรรยายบัณฑิตศิริสม
ที่ ๗ ถนนประมวลญาณตะบอง

- ให้ผู้น้องออก ๑ ช
กตยาอย่างกันเอง
- สะกด กก คือ ก ข
งานกรรณห้าอักษรคาด
- สะกด กน คือ บ ป
ส์ถ้วนประมวลญัช
- และสาม ส. สั่นทั่งพอง
กานนดเน้นสับห้าประนาม
หั้ง ก ท ฆ ไหหะ
ประศบเพิ่มเติมหลัง
กัน พ ก ประกอบหั้ง
อักเกบ เฉลยปัน.... ฯ.

4) การแต่งคำประพันธ์

อักษรเป็นความเรียงดินซึ่อควรระวัง เน้นการฟิด (สมมติ) เอก ໄท ให้ขัดตามแบบแผน ให้ถูกต้องตามใบรายงานคต เป็นต้น และเขียนต้นด้วยว่ายกอ่าวชุมกวีสมัยอดีต ผู้สร้างสรรค์ผลงาน ให้การแก่การสร้างเสริม ต่อจากนั้นแสดงผังของโภคลงส์สุภาพ และยกตัวบ่ามโภคลงส์ห้าลายโภคลง ติดต่อกัน มีใจความชั้นเมือง (กรุงเทพฯ) ปราสาทล้วงงาม รั่วรายสมบูรณ์ จ้าราชบูรพา ทหาร อาชา ชนวัด พระแก้วมรกต พระกิจกุญชริษฐาราม ขอพระเกี้ยรติกษัตริย์ที่ทะนุบำรุงศรัทธาเรื่อง และทรงทำไว้ในราชไหรสินเชิงวิทยาการ จึงที่ให้ต้องแต่งหนังสือฉบับนี้ขึ้นมาใน จ.ศ. ๑๒๑๑ (พ.ศ. ๒๓๙๒) ปลาบชัชสมบัต ร.๓ กล่าวว่าชื่อผู้ประพันธ์ และบอกว่าเป็นถูกคัญบัตรประปรมานุชิตฯ ตอนท้ายสุดแต่งเป็นโภคลงกระทุกสอน ในส่วนคำสั่งสอนแต่งคำประพันธ์ไม่มีส่วนที่เด่นมาก จึงไม่ยกหรืออ่าน.

6.3 อภิปรายหนังสือประธรรมจันดามณี

หนังสือประธรรมจันดามณีฉบับนี้ (เล่ม 2) กรมหลวงวงศากาจราชสนิทแต่งขึ้นมาเพื่อใช้ เป็นแบบเรียนสำหรับสอนพระราชโอรส ของ ร.๓ ซึ่งปรากฏอยู่ในโภคลงตอนท้ายเล่มว่า ในปี พ.ศ. ๒๓๙๒ ตอนปลาบชัชสมบัต ร.๓ พระองค์ทรงโปรดกว่าพระเจ้าลูกยาเธอชั้นแล็กฯ นิพระราชประสมก็ ให้ศึกษาวิทยาการ ซึ่งเป็นปัจจัยให้ท่านแต่งหนังสือเล่มนี้ ฉะนั้นในการแต่งหนังสือเล่มนี้กรมหลวง วงศากาจราชสนิทก็พยากรณ์ปรับปรุงแบบเรียนที่มีอยู่แล้วสมัยนั้น ให้กะทัดรัดและง่ายขึ้น เพื่อ สะดวกในการศึกษาของเด็กฯ ที่ต้องใช้ตัวร่างแบบเรียนที่ยาก จนเด็กฯ เกิดความเบื่อหน่าย ก่อนจะเรียนรู้

แต่ถ้ายังไม่ถูกต้องหนังสือประธรรมจันดามณี ก็ไม่มีอะไรที่ก้าวหน้ากว่าหนังสือแบบเรียน อื่นๆ ที่มีอยู่ในสมัยนั้น ทั้งรูปแบบและเนื้อหา เพียงแต่ให้รายละเอียดในแบบฝึกหัดอ่านมากขึ้น ฉะนั้นจึงสรุปว่าหนังสือประธรรมจันดามณี ก็คงยังมีสักขณะ เช่นเดียวกับหนังสือแบบเรียน เล่มอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่แล้ว

7. หนังสืออ่านเสริมประสบการณ์อื่น ๆ

ตามที่ได้กล่าวไว้ว่าการอ่านหนังสือแบบเรียนเพียงอย่างเดียวแล้วไม่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ แต่ความรู้ที่ได้มาจากการอ่านหนังสืออื่น ๆ เป็นการเสริมประสบการณ์และได้ความรู้ แต่ในเบื้องต้นนั้นครูมักจะให้อ่านหนังสือเท่าที่จะหาได้ในสำนักเรียนนั้น ๆ และไม่กำหนดแน่นอน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือวรรณคดี ซึ่งให้ทั้งความบันเทิง แต่เป็นการฝึกฝนการอ่านหนังสือไปด้วย วรรณกรรมที่นิยมมากและเหมาะสมแก่วัยของเด็กในสมัยต่อไปก็ตามที่ต้องด้านนั้น น่าจะได้แก่หนังสือประเกตุกลอนสามัค แห่งพระไซหสุรยา จันทiko กษา (ฉบับกพาพย) สวัสดิ์วัตร (กล้ามเพลงชาวอวายาอิวายา แต่เป็นกพาพย) ฯลฯ เป็นต้น ครั้นเมื่อเด็กนักเรียนแต่ละคนพอสมควรครูมักจะให้อ่านวรรณคดีเรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้ถ้าเป็นสำนักเรียนที่ถูกบุนนาคมนิยมเรียน อาจจะให้อ่านตัวเรื่องภาษาที่บากบ้นหน้าที่ราชการ เช่น กรมศักดิ์หลังชัย (ตัวเรื่องเดียวการตัดสินคดี แต่คุณธรรมสำคัญเช่นนายฯ ฯลฯ) ราชนิติ (ตัวเรื่องเดียวการปกครองและคุณธรรมสำคัญเช่นผู้ปกครอง) ส่วนผู้ที่รักการศึกษาในพื้นที่อาจจะเรียนคณิตศาสตร์ไทย (ตัวเรื่องเดียวชั้นที่สกัญญ) ส่วนผู้ที่รักจะเป็นทหารอาชีวะและงานภาครุสตอนตัวเรื่องพิชัยสงคราม เป็นต้น แต่ตามปกติแล้วตัวเรื่องภาษาการแหลกน้ำจะมีอยู่บางสำนักเท่านั้น และวัดที่มีพระราชาคติผู้ใหญ่ที่แต่ละคนหลายสาขาการศึกษาจะก่อให้หายใจ ฉะนั้นการศึกษาของไทยในสมัยโบราณนั้น จึงเป็นลักษณะเฉพาะทางคุณ (ทำให้เข้าใจได้) ไม่มีสำนักเรียนเหมือนปัจจุบัน

ส่วนถูกบุนนาคมที่เป็นลักษณะนั้นคงไม่ได้มีโอกาสได้เล่าเรียนวิทยาการมากนัก นอกจากอ่านหนังสือได้ก็เพียงพอแล้ว ถ้าเป็นผู้ให้ความรู้จะมีกรุณาเรียนภาษาบาลี คำอาคม เท่าเดียวกับเด็กที่ไม่ได้เรียนนั้น บางสำนักอาจจะมีตัวเรียนพบที่แผนในรูปแบบอื่นบ้าง ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่าวิทยาการของไทยสมัยต้นกรุงเทพฯ นั้น ไม่ได้เปิดกว้างให้ต้อนรับลัทธิศรีษะ เพราะวิทยาการนั้นไม่มีการถ่ายทอดสืบเนื่องต่อ ๆ นามากนัก และไม่มีการศึกษาพัฒนาการ จึงขาดหายเรื่อยไป การจัดการศึกษาเกือบอยู่ในวงจำกัดสำหรับผู้ที่สนใจเท่านั้น และไม่มีความจำเป็นในการเรียนรู้ทางสังคม

แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาของไทยเริ่มเป็นระบบในสมัยต่อมาอีกเสกน้อย คือสมัย ร.๕ นั้นชาวตะวันตกเข้ามาประจำอยู่ในประเทศไทยมากขึ้น การตั้นตัวทางการศึกษามีมากขึ้นประจำอยู่ใน ร.๕ ทรงเห็นความสำคัญของการศึกษาในการพัฒนาประเทศเจ้าตุรุษบนสมัยใหม่ ประจำหนึ่ง กับคนไทยเริ่มนิยมเรียนในไวยเรียนนี้ในไวยเรียนนี้ชั้นของภาคเหนือสอนศึกษาครั้งที่อีกประการหนึ่ง ปัจจุบันที่สอนเป็นตัวเรื่องให้เข้าใจการศึกษาสู่ประชาชั้น ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดในบทที่ 4

8. สรุปท้ายบท (สิ่งที่ควรจำ)

- สมัยกรุงธนบุรีและกรุงเทพฯ ตอนต้น วัดเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนของประชาชน

ที่ไว้ไป พระภิกขุที่มีความรู้เป็นครูสอนหนังสือแก่กุลบุตรไทย

- สมช ร.3 "ได้สร้างจาริกรวัดโพธิ์ (วัดเชตุพนวัฒน์มังคลาราม) เป็นแหล่งวิทยาการเป็นปัจจัยให้วิชาการของไทยแพร่หลายมากขึ้น" และไม่จำเป็นจะต้องปิดบังเหมือนสมัยก่อนหน้านี้

- โรงเรียนที่เป็นระบบของพากมิชชันนารี เปิดครั้งแรกปลายราชสมัย ร.3 แล้วถูกปิด เปิดกิจการใหม่สมัย ร.4

- หนังสือแบบเรียนที่สำคัญสมัยกรุงเทพฯ ตอนต้น "ได้แก่ จินดานณี ประดิษฐ ก.กา (และ ประดิษฐ ก.กา หัดอ่าน) ประดิษฐมาลา ศุบันหกุมา ประดิษฐจินดานณี เล่ม 2"

- ประดิษฐ ก.กา แต่งขึ้นตอนปลายกรุงศรีอยุธยา และมานิยมมากในสมัย กรุงเทพฯ ตอนต้น

- ประดิษฐ ก.กา หัดอ่าน เป็นหนังสืออ่านประจำ แบบเสริมประสบการณ์คู่กับประดิษฐ ก.กา

- ประดิษฐ ก.กา เป็นหนังสือแบบเรียนที่ปรับปรุงจากจินดานณีให้จ่ายขึ้น

- ธรรมเนียมการประพันธ์ (ศิลปะการเรียนเรียง) หนังสือประดิษฐ ก.กา เริ่มตั้งแต่ร่าง ก.อ. แม่ ก.กา เป็นต้นไป แต่ละเมื่อจะกดันนั้นมีการเทียบกับประพันธ์ประนาหากาพย์เป็นการทบทวน และเป็นแบบฝึกหัด

- หนังสือประดิษฐ ก.กา ในตอนท้ายที่กล่าวถึงหลักเกณฑ์ทางด้านอักษรเขียนนั้น เช้าใจว่าบางส่วนได้มีการคิดออกเพิ่มเติมสมัยที่ฝรั่งเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ มา ก่อน และเริ่มสนใจศึกษาภาษาไทย

- ประดิษฐ ก.กา มีเรื่องเครื่องหมายวรรณคดีของอังกฤษด้วย

- ประดิษฐ ก.กา หัดอ่าน แต่งขึ้นสมัยเดียวกับประดิษฐ ก.กา หรือในระยะเวลาใดเลื่อนกัน

- ประดิษฐ ก.กา หัดอ่าน แต่งเป็นกาพย์ล้วน ที่เรียกว่า "กlossenstanz"

- ประดิษฐ ก.กา หัดอ่านแต่งขึ้นหลังหนังสือกาพย์ศุบันหกุมา เพราะมีการกล่าวถึงเรื่องศุบันหกุมา

- ประดิษฐ ก.กา หัดอ่าน นอกจากจะเป็นหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์แล้วยังสอนใจเด็กอีกด้วย ก็อ สอนจริยธรรม สอนวัตรปฏิบัติต่อพระภิกขุ (ครู) และสอนการทำมาหากินอีกด้วย

- ศุบันหกุมา เป็นหนังสือประเภทกlossenstanz และนิยมนิยมมากในที่ประชุมชนและสาวกฝั่งกันเดียวในสมัยก่อน

- กาพย์ศุบัน แต่งขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย และเผยแพร่หลายมากในสมัยกรุงเทพฯ ตอนต้น

- กาพย์เรื่องศุบัน เหมาะแก่การนำไปใช้เด็กอ่านมาก เพราะเป็นกlossenstanz มีจังหวะลีลา

คดีอาชญากรรมนักก่อการลักทรัพย์ของเด็ก ๆ และที่สำคัญมากเพริ่งคือความต้องการของเรื่องเป็นเด็กที่เป็นแบบอย่างที่ดี

- เนื่องเรื่องสุบัน มีส่วนในการปลูกฝังที่ศักดิ์ของเด็กให้เสื่อมไปในพุทธศาสนา
- ประณามมาลา เชื่อกันว่าพระเทพไม่ดี (ปั่ง หรือฟัง) วัดราษฎร์บูรณะ แต่งขึ้นในสมัย ร.๓
- ใช้การประพันธ์ประณามมาลา แต่งเป็นกาพย์ตลอดเล่ม เนื้อหาถูกกล่าวถึงกฎหมายที่ทางค้านห้ามไว้ในราชอาณาจักรไทย
 - ในตอนท้ายของหนังสือประณามมาลา ได้กล่าวถึงวิธีการแต่งคำประพันธ์เด็กน้อย (เด็ก-สกุณย์)
 - หนังสือประณามจันดามถีเล่ม ๒ กามหลาจังศากิริราษฎร์แต่งขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๓๙๒
 - ประณามจันดามถีเล่ม ๒ แต่งโดยนักเขียนแบบจันดามถีของพระไภรราชินี เพียงแต่ปรับปรุงให้ง่ายขึ้น
 - เนื้อหาโดยทั่วไปคล้ายคลึงกับหนังสือแบบเรียนอื่น ๆ คือประณาม ก.ก. ประณามมาลา
 - หนังสือแบบเรียนที่นิยมใช้มากในสมัยกรุงเทพฯ ตอนต้น คือ จันดามถีฉบับของพระไภรราชินี
 - หนังสือแบบเรียนเล่มอื่น ๆ ใช้กันบ้าง แต่ยังถือจันดามถีฉบับพระไภรฯ เป็นหลัก
 - เมื่อนักเรียนอ่านหนังสือได้พอคร่าวแล้ว ครูมักจะให้อ่านหนังสืออื่น ๆ เพิ่มเติม ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ที่เมืองกัว ธรรมนิทาน หรือชาดก
 - บางส้านักนิหานหนังสือวรรณคดีอื่น ๆ กันมาให้ถูกศัษย์ฝึกฝนในการอ่าน เช่น ลังกาทอง ไกรทอง มนต์พิชชช พระอภัยมนต์ กาพย์พระไชยสุริยา ฯลฯ

๗๘๓

ឧណ៍ស៊ូមាបទុា

THE BANGKOK RECORDER

Digitized by srujanika@gmail.com on 2016-09-13

REFERENCES

“我真想把這件事情告訴你，可是我怕你會不喜歡我。”她說。

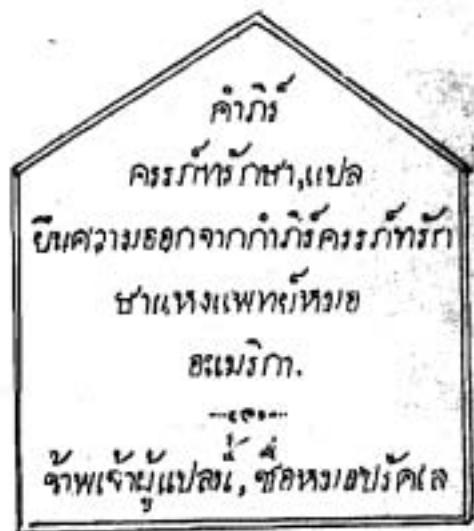
• १८०५-१८०६, वार्षिकीया ३, अनुसन्धानों के लिए विभिन्न विधियों के द्वारा वित्तीय सहायता प्रदान की गई। इनमें से एक विधि, जो विभिन्न विधियों के द्वारा वित्तीय सहायता प्रदान की गई। इनमें से एक विधि, जो विभिन्न विधियों के द्वारा वित्तीय सहायता प्रदान की गई। इनमें से एक विधि, जो विभिन्न विधियों के द्वारा वित्तीय सहायता प्रदान की गई।

此書之編者，實為我國之先哲，其學說之深遠，其影響之廣泛，固非他書可比。然其文字繁複，讀來頗費時間，故特將其要點，列于後。

—
—
—
—
—

“ ၁၃၈၂ ခုနှစ်၊ နတ် ၁၇ နာရီ၊ မင်္ဂလာ ၁၀၁၅ ခုနှစ်၊ နတ် ၁၇ နာရီ။

นางกอกรักรัชร์เดช เป็นหนังสือพิมพ์เสนอข่าว
ฉบับแรกที่เป็นภาษาไทยออกเมื่อ พ.ศ.๒๔๓๘ คนไทย
เรียกว่า “จตุรภูมิเหตุอย่างถ้วน” หนังสือพิมพ์นางกอกรัร-
กัร์เดชออกอยู่ได้ปีเศษ ๆ ก็ต้องถูกเลิกไป

ตัวพันธุ์ไทยที่หล่อในเมืองไทยกรุงเทพฯ โดยคณบดีของมหาบูรพาเลอร์ เป็นตัวพันธุ์ขนาด ๓๖ หมอบท

ศาสตราจารย์ แคน บัช บรอดลีย์ เอ็น.ดี. หัวอธิคุณไทยรุ่งกิ่นนานา ของ "มหาบูรพาเลอร์" ได้เข้ามาเมืองไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ ในคณบดี อมรรักษ์ บอร์ด เพื่อการเผยแพร่ศาสตร์สัตว์นิภายในไปประเทศต่างๆ ให้นำวิทยาการท่องทางด้าน การศึกษา การแพทย์และภารพนิพนธ์ เข้ามา เป็นประไชชน์แก่ประเทศไทย มหาบูรพาเลอร์ได้ใช้ชีวิตอยู่ในประเทศไทย จนลืมชีวิตเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖

ในด้านการแพทย์ มหาบูรพาเลอร์ได้นำอาชีวกรรมรักษาไปถูกการรับติด กการป้องกันไข้คัดคูลาในสมัยเรียนรู้งานแพทย์ต่างด้วยเช่น การป้องกันไข้กาฬสี การฉีดวัคซีนป้องกันอัตราต่อโรค

